

123 Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης Αθήνας

Το Τμήμα Πολιτικής επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης είναι το νεότερο από τα τρία τμήματα της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Όπως υποδηλώνει ο τίτλος της Σχολής, τα άλλα Τμήματά της είναι το Τμήμα Νομικής και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.

Η ανεξάρτητη λειτουργία του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης άρχισε το 1982, με την εφαρμογή του Νόμου 1268/1982 (ΕτΚ Α', φ. 87/16.7.1982). Ως τότε είχε λειτουργήσει για πολλά χρόνια με διάφορες μορφές, χωρίς διοικητική αυτοτέλεια, ως μέρος της Νομικής Σχολής. Αρχικά λειτούργησε ως Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, ως χωριστή "κατεύθυνση" (όπως θα λέγαμε σήμερα) στο τελευταίο έτος σπουδών. Αργότερα, απέκτησε πιο αυτόνομη υπόσταση, πάντοτε στο πλαίσιο της Νομικής Σχολής, ως Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών.

Σκοπός

Το Τμήμα έχει ως αποστολή την καλλιέργεια της Πολιτικής Επιστήμης σε τρεις βασικές διαστάσεις της: την Πολιτική Ανάλυση, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές και τη Διοικητική Επιστήμη. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος επιδιώκει την κατάρτιση των φοιτητών στις θεμελιώδεις έννοιες, τις βασικές μεθόδους και τους προβληματισμούς της συστηματικής ανάλυσης των πολιτικών, πολιτειακών και διεθνών φαινομένων.

Διάρκεια & Περιεχόμενο Σπουδών

Η διάρκεια σπουδών είναι 8 εξάμηνα. Τα μαθήματα κάθε έτους διδάσκονται σε 2 εξάμηνα. Το πρόγραμμα είναι κοινό για όλους τους φοιτητές, κατά τα 4 πρώτα εξάμηνα και από το 5ο καλούνται να διαλέξουν έναν από τους ακόλουθους κύκλους σπουδών: Α. Πολιτικής Ανάλυσης Β. Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Γ. Διοικητικής Επιστήμης Δ. Κοινωνιολογίας.

Επαγγελματικές Διέξοδοι

Οι πτυχιούχοι μπορούν να καλύψουν θέσεις εργασίας σε τομείς ανάλογους με τις σπουδές και την εξειδίκευση τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορούν να απασχοληθούν στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα: ως στελέχη, εμπειρογνώμονες ή σύμβουλοι σε υπουργεία, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, στην Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση, σε διεθνείς και πολυμερείς οργανισμούς (Ε.Ε., Ν.Α.Τ.Ο., Ο.Η.Ε., Ο.Ο.Σ.Α., Ο.Α.Σ.Ε.) κ.ά, σε πολιτικά κόμματα, ιδρύματα, ινστιτούτα, εταιρείες δημοσκοπήσεων ή σε επιχειρήσεις δημοσίων σχέσεων, στα Μ.Μ.Ε

Πρόγραμμα Σπουδών

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία του Τμήματος εκφράζεται από την οικοδόμηση του προγράμματος σπουδών σε δύο διαδοχικές φάσεις, που διαρκούν τέσσερα εξάμηνα η καθεμία. Κατά πρώτο λόγο, οι φοιτητές παρακολουθούν ένα ενιαίο πρόγραμμα που τοποθετεί την Πολιτική Επιστήμη, στις βασικές παραμέτρους της, στο γενικότερο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών, ενώ παράλληλα προσδίδει μια ευρύτερη εποπτεία των επιμέρους κλάδων που συνθέτουν το περιεχόμενό της. Σ'αυτή τη βάση οικοδομούνται οι Κύκλοι Σπουδών που αποσκοπούν στην εξοικείωση των φοιτητών με έναν από τους κύριους χώρους της ερευνητικής και επαγγελματικής εξειδίκευσης του Τμήματος

Μαθήματα Κορμού

(Τέσσερις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Α' Εξάμηνο

(501) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι Δ.Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η συστηματική παρουσίαση βασικών εννοιών μέσα από τις οποίες η Πολιτική Επιστήμη επιχειρεί να συλλάβει και να εξηγήσει τις διάφορες μορφές του πολιτικού φαινομένου. Στα πλαίσια αυτά, εξετάζεται μία σειρά προσεγγίσεων του πολιτικού γίνεσθαι και αναλύονται οι ιδιαιτερότητες της καθεμιάς. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στους παράγοντες που επηρεάζουν τον πολιτικό ανταγωνισμό και την ενσωμάτωση, στα χαρακτηριστικά, στις ομοιότητες και στις διαφορές των πολιτικών συστημάτων και καθεστώτων, καθώς και στους τρόπους μέσα από τους οποίους εξασκείται η πολιτική επιρροή και επιδιώκεται η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας.

(502) ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ν. Τάτσης, Κ. Δοξιάδης, Γ. Κουζέλης, Μ.Κοκολάκης

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια γενική εισαγωγή στον επιστημονικό κλάδο της Κοινωνιολογίας με ειδικότερο εστιασμό των εκπαιδευτικών του στόχων στους ακόλουθους τομείς: 1) Ιστορική θεμελίωση και σύντομη περιγραφή της πορείας του κοινωνιολογικού στοχασμού από τον Α. Κοντ μέχρι σήμερα. 2) Περιληπτική αναφορά στο πρόβλημα της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και στη μεθοδολογία της. 3) Θεματολογική ανάλυση των βασικών τομέων του κοινωνιολογικού ενδιαφέροντος: Κουλτούρα - Κοινωνία - Τύποι κοινωνιών - Άτομο - Θεσμοποίηση - Κοινωνικοποίηση - Θέσεις - Ρόλοι - Ομάδες - Κοινωνική Οργάνωση - Κοινωνική Διαστρωμάτωση. 4) Επεξεργασία βασικών εννοιών (π.χ. κοινωνική δομή). 5) Μια πρώτη σχηματική παρουσίαση θεωρητικών κατασκευών (π.χ. θεωρίες κοινωνικοποίησης).

(511) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι Μ.Κοκολάκης

Με αφετηρία την κρίση που γνωρίζει η Ευρώπη κατά τον ύστερο Μεσαίωνα, το μάθημα επιδιώκει να εξετάσει τους διαδοχικούς μετασχηματισμούς που γνωρίζουν οι κοινωνίες της ευρωπαϊκής ηπείρου μέχρι την εποχή των μεγάλων οικονομικών και κοινωνικών αναδιατάξεων, μέχρι δηλαδή τη βιομηχανική επανάσταση και το τέλος των ναπολεοντεινών πολέμων. Διαδοχικά, λοιπόν, μελετώνται οι κρίσεις που γνωρίζουν οι ευρωπαϊκοί πληθυσμοί κατά τον 14ο και 15ο αιώνα, η Αναγέννηση και η προοδευτική ανάδειξη της Δυτικής Ευρώπης ως ηγεμονεύουσας δύναμης του κόσμου, η συγκρότηση των απολυταρχικών κρατών και οι επαναστάσεις που ανατρέπουν την πολιτική οντότητά τους, ο διαφωτισμός και, τέλος, η εμπορική επανάσταση. Στις προδιαγραφές του μαθήματος εντάσσεται, ακόμη, και η προσπάθεια υπόδειξης των εναλλακτικών ερμηνευτικών σχημάτων που υφίστανται για την κατανόηση της νεώτερης ευρωπαϊκής ιστορίας.

(527) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ Κ. Υφαντής, Π. Βαρβαρούσης και Σ. Ντάλης

Το μάθημα έχει ως σκοπό να εισαγάγει το φοιτητή στη διεπιστημονική θεώρηση των Διεθνών Σχέσεων και στις διάφορες ερευνητικές κατευθύνσεις του κλάδου. Η διδασκαλία καλύπτει αρχικά τις θεμελιώδεις θεωρητικές προτάσεις και τις βασικές έννοιες της μελέτης των Διεθνών Σχέσεων. Παράλληλα δίνει στο φοιτητή τη δυνατότητα να κατανοήσει τους παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής συμπεριφοράς στο διεθνή χώρο (όπως π.χ. η ισχύς των κρατών και τα εθνικά συμφέροντα), καθώς και τους τρόπους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται προς την κατεύθυνση αυτή (π.χ. διπλωματία και πόλεμος).

Έμφαση δίνεται στην εξωτερική πολιτική των κρατών, ιδιαίτερα στον τρόπο διαμόρφωσής της, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στις διάφορες μεταβλητές που τη συνθέτουν, καθώς και στη θεωρία και πρακτική των διεθνών διαπραγματεύσεων. Γίνεται τέλος αναφορά στις διεργασίες σταδιακής οργάνωσης της ημι-αναρχούμενης διεθνούς κοινωνίας, με εισαγωγική παρουσίαση του ρόλου του διεθνούς δικαίου και των διεθνών θεσμών.

(540) ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Α-Ι. Δ. Μεταξάς, Α. Γιαννακάκου και Ε. Λαμπριανού-Αθανασιάδου

Έννοια της Πολιτικής. Πολιτική και Πολιτική Επιστήμη. Κλάδοι της Πολιτικής Επιστήμης. Η θέση της Πολιτικής Επικοινωνίας. Έννοια και περιεχόμενο. Επικοινωνία, Έκφραση, Αίσθηση. Τα επικοινωνιακά μέσα. Άμεση και Έμμεση Επικοινωνία. Λεκτική και Εξωλεκτική Πολιτική Επικοινωνία. Η γλώσσα του σώματος. Μονόδρομη και αμφίδρομη επικοινωνία. Δημοκρατική και αυταρχική "επικοινωνία". Επικοινωνία και κοινή γνώμη. Τεχνικές επικοινωνιακής παρέμβασης. Κοινή γλώσσα και παραταξιακά ιδιώματα. Φυσικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί και πολιτικοί παράγοντες. Πολιτική διαφήμιση και κριτική πρόσληψη. Γενικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής ρητορικής. Ελληνική και ευρωπαϊκή πολιτική ρητορική. Ρητορικές σταθερές και ρητορικές αποκλίσεις.

Β' Εξάμηνο

(505) ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ Γ. Παπαδημητρίου, Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

1. Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική διάσταση των σύγχρονων συνταγματικών θεσμών, όπως διαμορφώνονται διεθνώς και ιδίως στη χώρα μας, μετά και τις δύο αναθεωρήσεις του Συντάγματος.
2. Σύνταγμα και Συνταγματικό Δίκαιο. Τα στοιχεία της πολιτείας. Η ερμηνεία του πολιτειακού φαινομένου. Η μορφολογία των πολιτευμάτων. Η ιστορία του πολιτεύματος στην Ελλάδα. Οι θεμελιώδεις αρχές του πολιτεύματος. Η δημοκρατική αρχή. Το αντιπροσωπευτικό σύστημα. Το κοινοβουλευτικό σύστημα. Η αρχή της "προεδρευόμενης" δημοκρατίας. Η αρχή του πολυκομματισμού. Η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών. Η αρχή του Κράτους Δικαίου. Η αρχή του Κοινωνικού Κράτους. Πολιτειακά όργανα: Το εκλογικό σώμα. Η Βουλή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η Κυβέρνηση. Τα Δικαστήρια.

(533) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ II Μ. Σπουρδαλάκης, Δ. Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι να επεκτείνει την πρώτη επαφή των φοιτητών με τα βασικά πεδία και τα κύρια αναλυτικά εργαλεία της πολιτικής επιστήμης, ενώ παράλληλα επιχειρεί να αναπτύξει τον θεωρητικό προβληματισμό γύρω από αυτά αλλά και την συγκεκριμένη κληρονομιά που μας κληροδότησε η διαμόρφωση της νεοτερικότητας. Οι θεματικές του μαθήματος είναι.

- I. Αντικείμενο και μεθοδολογία της πολιτικής επιστήμης.
- II. Διαφωτισμός και η γέννηση των κοινωνικών επιστημών.
Πολιτική φιλοσοφία: Το παρελθόν και το μέλλον (;) της πολιτικής επιστήμης.
- III. Οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες συγκρότησης του σύγχρονου κράτους.
- IV. Το φιλελεύθερο κράτος.
- V. Το κοινωνικό κράτος.
- VI. Το πολιτικό σύστημα.
- VII. Λειτουργισμός.
- VIII. Πολιτισμικές διαστάσεις της σύγχρονης κοινωνίας.
- IX. Πολιτική συμπεριφορά και πολιτική συμμετοχή.
- X. Εμείς και οι άλλοι. Πολιτισμοί σε αντιπαράθεση;

(538) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ II Μ. Κοκολάκης

Ο 19ος και 20ός αιώνας αποτελούν το χρονολογικό ορίζοντα που καλύπτει το δεύτερο εισαγωγικό μάθημα της Ευρωπαϊκής Ιστορίας. Από το τέλος των ναπολεόντειων πολέμων, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες γνωρίζουν ένα καθεστώς συνεχών και ταχύρυθμων μεταβολών στη βάση των οποίων βρίσκεται η βιομηχανική επανάσταση και η συγκρότηση του εθνικού κράτους. Πρόκειται για μετασχηματισμούς θεμελιώδεις που είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τα μείζονα ιστορικά φαινόμενα που ζουν οι ευρωπαϊκοί πληθυσμοί ακόμη και μέχρι σήμερα. Στην οπτική αυτή, λοιπόν, εξετάζονται οι ισορροπίες και οι συγκρούσεις που γνωρίζει η ευρωπαϊκή ήπειρος, οι ιδεολογικές παράμετροι που συνοδεύουν ή που προετοιμάζουν εθνικές και κοινωνικές αντιθέσεις, η συγκρότηση και ενίσχυση του διακρατικού συστήματος στο οποίο τα ευρωπαϊκά εθνικά κράτη αναλαμβάνουν να παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο, η ίδια, τέλος, η έννοια της Ευρώπης όπως σχηματίζεται και ερμηνεύεται κατά περίπτωση.

(539) ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ I Κ. Κωστής, Κ.Μπότσιου

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διαμόρφωση της ελληνικής κοινωνίας από τον 18ο ως τον πρώιμο 20ό αιώνα. Ο σκοπός του δεν είναι η παράθεση γεγονότων, αλλά η ερμηνεία. Εξετάζονται οι ιστορικές συνέχειες και μεταβολές στην οικονομία, στις νοοτροπίες, στην πολιτική και κοινωνική ζωή. Οι ερμηνείες τους συνδέονται με αντίστοιχες θεωρίες της Κοινωνιολογίας και της Πολιτικής Επιστήμης. Η διδασκαλία καλύπτει διάφορες και συχνά αντιτιθέμενες απόψεις.

(901) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ I. Υφαντόπουλος

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους της περιγραφικής στατιστικής και τις τεχνικές της εμπειρικής κοινωνικής έρευνας.

Ειδικότερα εξετάζονται: α) Η έννοια της μέτρησης στις κοινωνικές επιστήμες. β) Τα διαδοχικά στάδια της ερευνητικής διαδικασίας με ιδιαίτερη έμφαση στη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων (συνέντευξη, ερωτηματολόγια, κλίμακες κλπ.). γ) Οι δειγματοληπτικές μέθοδοι που εφαρμόζονται στην εμπειρική κοινωνική έρευνα. δ) Οι κύριες στατιστικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στις κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες (κατασκευή πινάκων, μέτρα κεντρικής τάσης και διασποράς, συσχέτιση και παλινδρόμηση). ε) Η εφαρμογή των ποσοτικών μεθόδων σε ορισμένες κλασικές κοινωνικές και πολιτικές έρευνες. στ) Η μεθοδολογία και οι εφαρμογές της συγκριτικής ανάλυσης. ζ) Ενδεικτικές συγκριτικές έρευνες. η) Η Πληροφορική και τα προγράμματα στατιστικών αναλύσεων.

Γ' Εξάμηνο

(521) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Κ. Σπανού

Πρόκειται για μια γενική εισαγωγή στη μελέτη του διοικητικού φαινομένου, με ειδικότερη αναφορά στην ιδιαιτερότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Εξετάζονται η γενεαλογία και τα ρεύματα της σύγχρονης Διοικητικής Επιστήμης, καθώς και η Δημόσια Διοίκηση ως ιδιαίτερος κοινωνικός θεσμός. Επίσης οι σχέσεις Διοίκησης και Πολιτικής, οι διάφορες αντιλήψεις για το ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και τη φύση της εξουσίας της. Αναλύεται το γραφειοκρατικό φαινόμενο, η έννοια της αυτονόμησης του διοικητικού μηχανισμού και οι σχέσεις της Διοίκησης με το κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον.

(523) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ Δ. Χριστοφιλόπουλος, Γ. Τασόπουλος

Δίκαιο, έννομη τάξη και Κράτος (Κράτος, κοινωνία και δίκαιο, ιστορική εξέλιξη του δικαίου, θεωρίες περί δικαίου). Διακρίσεις και κλάδοι του δικαίου. Διεργασίες διαμόρφωσης του δικαίου (πηγές). Ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου. Εισαγωγή στο ισχύον ελληνικό δίκαιο, ιδιαίτερα το ιδιωτικό.

(528) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι Π. Καζάκος, Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στο γνωστικό αντικείμενο της μικροοικονομικής επιστήμης. Στο μάθημα αναλύονται ειδικότερα: α) Οι βασικές έννοιες της Οικονομικής Επιστήμης: παραγωγικοί συντελεστές, οικονομικό κύκλωμα, οικονομικά προβλήματα, μέθοδοι οικονομικής επιστήμης, οικονομικά συστήματα. β) Οικονομική συμπεριφορά του καταναλωτή. γ) Οικονομική συμπεριφορά της επιχείρησης (θεωρία παραγωγής και κόστους). δ) Σχηματισμός τιμών στον πλήρη ανταγωνισμό, μονοπώλιο, ολιγοπώλιο και μονοπωλιακό ανταγωνισμό. ε) Σχηματισμός τιμών των παραγωγικών συντελεστών. στ) Διανομή εισοδήματος. ζ) Εξωτερικές επιδράσεις (εξωτερικές οικονομίες, εξωτερικές επιβαρύνσεις), η) Θεωρία παιγνίων, θ) Οικονομική της ευημερίας.

(542) ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΙ Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Κ.Μπότσιου

Το μάθημα καλύπτει την περίοδο από το 1890 έως το 1974, δίνοντας ιδιαίτερο βάρος στη βενιζελική εποχή και προπαντός στην κοινωνική διάσταση των πολιτικών συγκρούσεων.

(902) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ι . Βαλλιάνος

Επισκόπηση των κεντρικών προβλημάτων και εννοιών της κλασικής πολιτικής σκέψης. Προσωκρατικές ερμηνείες του νόμου. Ο διαχωρισμός νόμου και φύσεως στην προβληματική των σοφιστών. Σχέσεις ατόμου και κοινότητας στο σύστημα της δημοκρατίας και το ζήτημα της δουλείας. Η πολιτική υποχρέωση στον Πρωταγόρα και το Σωκράτη. Η κριτική της δημοκρατίας από τον Πλάτωνα και η μεταφυσική θεμελίωση της ιδεώδους πολιτείας. Η Πολιτική Επιστήμη του Αριστοτέλη: γένεση και τελεολογία της πολιτικής κοινότητας και η εφαρμογή της ιδέας της "μεσότητας" στην κοινωνική οργάνωση. Η κατάρρευση της Πόλεως και ο πολιτικός οικουμενισμός των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων. Η αποκοπή της ιδιωτικής από τη δημόσια σφαίρα και η θεοποίηση της πολιτικής εξουσίας. Ο ευδαιμονισμός των Επικουρείων και ο κοσμοπολιτισμός των Στωικών. Οι απαρχές της φιλοσοφίας της ιστορίας στην πρώιμη Χριστιανική σκέψη.

Δ' Εξάμηνο

(529) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΙΙ Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας και Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή σε επιλεγμένα μακροοικονομικά προβλήματα. Στην αρχή δίνεται μια γενική επισκόπηση της μακροοικονομικής, που εξηγεί κυρίως τις έννοιες κλειδιά, την εξέλιξη και στον ρόλο της στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής των κυβερνήσεων. Στη συνέχεια, με αφετηρία ένα "βασικό" μακροοικονομικό πλαίσιο ανάλυσης, εξετάζονται ειδικότερα ζητήματα οικονομικής σταθεροποίησης και ανάπτυξης, ανεργίας και πληθωρισμού, δημοσιονομικών ελλειμμάτων και χρεών, μισθών και παραγωγικότητας κ.ά. Συναφώς, αναδείχνονται οι διαφορετικές απαντήσεις που προσφέρουν αντιμαχόμενες οικονομικές θεωρίες (κεϋνσιανισμός, μονεταρισμός, κλπ). Το εμπειρικό υλικό που χρησιμοποιείται αφορά την ελληνική οικονομία.

(541) ΠΟΛ ΙΤΙΚΗΦΙΑ ΟΣΟΦ ΙΑ ΙΙ . Βαλλιάνος

Εισαγωγή στις κεντρικές έννοιες της νεότερης πολιτικής σκέψης. Ο Μακιαβέλλι και η ριζική εκκοσμίκευση του πολιτικού φαινομένου. Η ρήξη με τον Αριστοτελισμό και η ανάδειξη του κτητικού ατόμου στην αντίληψη του Χομπς. Η θεμελίωση του πολιτικού φιλελευθερισμού: τα όρια της κρατικής εξουσίας και τα δικαιώματα του πολίτη στον Λοκ και τον Μοντεσκιέ. Η αναβίωση του πολιτικού ολισμού στο "δημοκρατικό" ιδεώδες του Ρουσσώ. Η Γαλλική Επανάσταση και οι επικριτές της. Το ωφελμιστικό ρεύμα και η υπέρβαση της θεωρίας των φυσικών δικαιωμάτων. Η νέα επεξεργασία της ιδέας της ελευθερίας από τον Τζ. Στ. Μιλλ. Ισότητα και δημοκρατία στον Τοκβίλ και η κοινωνική κριτική των πολιτικών θεσμών στη σοσιαλιστική σκέψη.

(543) ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ Ι. Καυταντζόγλου

Η ύλη αφορά στην κριτική σχέση με παρουσίαση ορισμένων από τους κύριους προβληματισμούς που έχουν σχέση με την προσπάθεια για μια "αντικειμενικότερη" γνώση της κοινωνικής διαδικασίας. Το ευρύτερο πλαίσιο μιας τέτοιας συζήτησης είναι η "ιστορία των επιστημών". Έκδηλη είναι συνεπώς η ανάγκη για μια διεπιστημονικότερη προσέγγιση του προβλήματος. Με αφετηρία αυτές τις επιλογές (που θα συζητηθούν εισαγωγικά), τα μαθήματα χρησιμοποιούν την πολιτική ύλη ως ένα παράδειγμα περισσότερο οικείο για τη συναγωγή συμπερασμάτων ευρύτερης ίσως ισχύος. Ειδικότερα εξετάζονται:

- Το πρόβλημα της αναοριοθέτησης της ύλης που έχουμε να ερευνήσουμε, ώστε να αντιστοιχεί στην εκάστοτε ιστορική της πραγματικότητα.
- Οι δυσχέρειες (αντικειμενικές και υποκειμενικές) οι οποίες, στο στάδιο της έρευνας, είναι δυνατό να οδηγήσουν σε παραμορφωτική πρόσληψη της πραγματικότητας, καθώς και τρόποι με τους οποίους μπορούμε να περιορίσουμε την επίδραση των δυσχερειών αυτών.
- Τα θεωρητικά πρότυπα ανάλυσης (γενικά και ειδικά), η έννοια και η αποστολή τους. Η προβληματική σχετικά με την αναγκαιότητα διεπιστημονικής προσέγγισης της πολιτικής διαδικασίας.

(544) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣ Η ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ Α. Μακρυδημήτρης και Ν. Χλέπας

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη της οργάνωσης του δημοσίου χώρου στην Ελλάδα και η εξοικείωση με τους βασικούς θεσμούς, αρχές και διαδικασίες δόμησης και λειτουργίας του ελληνικού διοικητικού συστήματος. Ειδικότερα, το μάθημα στοχεύει στη μελέτη της συγκρότησης του κρατικο-διοικητικού μηχανισμού, στον προσδιορισμό των βασικών χαρακτηριστικών της Δημόσιας Διοίκησης και των λειτουργιών που αυτή επιτελεί. Η μορφολογία, τα όρια, οι δομές και οι βαθμίδες της διοικητικής οργάνωσης, οι θεσμοί και οι διαδικασίες ελέγχου της διοικητικής συμπεριφοράς εντός του πολιτικού συστήματος αποτελούν επίσης αντικείμενο του μαθήματος. Το μάθημα περιλαμβάνει ασκήσεις και χρήση πηγών.

(850) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ Π. Ιωακειμίδης και Μ. Τσινιτσιζέλης

Το μάθημα αυτό εξετάζει το φαινόμενο της ευρωπαϊκής συνεργασίας και ολοκλήρωσης στη μεταπολεμική περίοδο, υιοθετώντας διεπιστημονική προσέγγιση που είναι άλλωστε απαραίτητη για μια σωστή ανάλυση αυτού του σύνθετου φαινομένου. Στην πρώτη ενότητα γίνεται μια ιστορική αναδρομή, ξεκινώντας από τις πρώτες μορφές συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο και καταλήγοντας στην εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Στη δεύτερη ενότητα, εξετάζονται η πολιτική λειτουργία και οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ειδικότερη μνεία στο ρόλο και τις εξουσίες της Επιτροπής, του Συμβουλίου των Υπουργών, του Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθώς επίσης και στις βασικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η τρίτη ενότητα του μαθήματος ασχολείται με τις τέσσερις βασικές οικονομικές ελευθερίες στα πλαίσια της κοινής αγοράς. Εξετάζονται επίσης η αναδιανεμητική λειτουργία του κοινοτικού προϋπο-λογισμού, η μακροοικονομική πολιτική και οι σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο.

Α΄ Κύκλος: Πολιτική Ανάλυση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος της Πολιτικής Ανάλυσης αποβλέπει στην ουσιαστική γνωριμία των φοιτητών με τα κύρια αντικείμενα και αναλυτικά εργαλεία του χώρου της Πολιτικής Επιστήμης. Το διδακτικό πρόγραμμα επιδιώκει την εξοικείωση με τους τρεις βασικούς κλάδους που συνιστούν τον κορμό των πολιτικών γνώσεων α) τη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών φαινομένων, β) την πολιτική κοινωνιολογία και γ) την πολιτική σκέψη και την ιστορία της. Η Κατεύθυνση αποδίδει ίση σημασία στην εξοικείωση των φοιτητών με το έργο των κλασικών πολιτικών στοχαστών, αρχαίων και νεωτέρων, που διαμόρφωσαν το λεξιλόγιο και την εννοιολογία της συστηματικής πολιτικής ανάλυσης, όπως και στην παρουσίαση των σύγχρονων προβλημάτων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που απασχολούν την πολιτική ανάλυση. Η θεματολογία των σύγχρονων προβληματισμών αναφέρεται στις σχέσεις κράτους και κοινωνίας, στη μελέτη των κοινωνικών δυνάμεων που επηρεάζουν την πολιτική ζωή και στη σύγκριση της δυναμικής διαφορετικών πολιτικών συστημάτων, ώστε να γίνει δυνατή η αφαιρετική σύλληψη και η κατανόηση των φαινομένων της πολιτικότητας.

Επιδίωξη της Κατεύθυνσης είναι η συστηματική επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών και η εισαγωγή τους στη διαδικασία της έρευνας, που θα τους δώσει την αναγκαία προπαιδεία και τα εφόδια για περαιτέρω επαγγελματική ενασχόληση με την Πολιτική Επιστήμη. Στόχος του προγράμματος σπουδών που παρέχει ο Κύκλος Πολιτικής Ανάλυσης είναι η παροχή επαρκών γνώσεων στο χώρο της Πολιτικής Επιστήμης και των συναφών προς αυτήν γνωστικών αντικειμένων, που να διευκολύνουν α) τις προοπτικές ένταξης αποφοίτων με αυτόν το συγκεκριμένο προσανατολισμό σε φορείς τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού χώρου και β) τη συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ε' Εξάμηνο

(Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

(531) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ι Μ. Σπουρδαλάκης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην προβληματική και στα σύγχρονα ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας, έτσι όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί τόσο από την παράδοση της σχετικής «ακαδημαϊκής» συζήτησης όσο και από την συγκυρία. Μετά από μια εισαγωγή στο αντικείμενο και την ιστορική παράδοση της Πολιτικής Κοινωνιολογίας, το μάθημα επικεντρώνεται και αναλύει, τις σύγχρονες μορφές και λειτουργίες του κράτους, τα ζητήματα που εγείρονται από την ένταξη του έθνους-κράτους μέσα στο παγκόσμιο σύστημα, αλλά και τους θεσμούς πολιτικής οργάνωσης και δράσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση των πολιτικών κομμάτων. Συγκεκριμένα εξετάζονται οι κλασικές προσεγγίσεις στο κομματικό φαινόμενο, οι οποίες και αντιπαρατίθενται σε εκείνες με μαρξιστή αφετηρία και έμπνευση. Οι θεματικές αυτής της συζήτησης περιλαμβάνουν τη συζήτηση για τη σχέση κομμάτων με την κοινωνία, το κράτος, την πολιτική κουλτούρα, καθώς και τη συμβολή τους στη συγκρότηση της σύγχρονης δημοκρατίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συναγωγή μεθοδολογικών συμπερασμάτων ενώ ενότητες του μαθήματος αφιερώνονται στα «κόμματα του κράτους» και στο ρόλο και προοπτικές των υπερεθνικών κομμάτων.

(549) ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ Κ. Δοξιάδης

Λόγος και εξουσία. Η θεωρία της ιδεολογίας. Ο προβληματισμός γύρω από το ζήτημα του υποκειμένου και της νεωτερικότητας. Ο λόγος ως κοινωνική παραγωγή νοήματος. Οι πολιτικές διαστάσεις της γνώσης, της αλήθειας, της ηθικής και της αισθητικής.

(810) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ι Η. Νικολακόπουλος

Το μάθημα επιχειρεί μια συνοπτική παρουσίαση της διαμόρφωσης και ιστορικής πορείας της Συγκριτικής Πολιτικής. Εξετάζονται οι βασικές έννοιες καθώς και τα προβλήματα που συνδέονται με την εφαρμογή της συγκριτικής μεθόδου στην πολιτική ανάλυση. Γίνεται επισκόπηση των κυριοτέρων θεωρητικών προσεγγίσεων και "σχολών" στο χώρο της συγκριτικής πολιτικής και αναλύονται οι σύγχρονες τάσεις. Εν συνεχεία το κύριο βάρος του μαθήματος επικεντρώνεται στα πολιτικά συστήματα του Ευρωπαϊκού χώρου, παρουσιάζοντας την ιστορική τους πορεία και τη σημερινή τους κατάσταση. Αναλυτικές

έννοιες και θεωρητικά σχήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ως άνω μελέτη αποτελούν κύριο αντικείμενο του μαθήματος.

ΣΤ' Εξάμηνο

(602) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ II Γ. Θ. Μαυρογορδάτος

Το μάθημα εξετάζει τις ομάδες πίεσης και τη σχέση τους με τα κόμματα, συνδέοντας συστηματικά τη γενική θεωρητική προβληματική με τη σύγχρονη ελληνική περίπτωση.

(645) ΚΡΑΤΟΣΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Κ. Τσουκαλάς Μ. Σπουρδαλάκης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αρθρώνονται το κράτος και η κοινωνία. Το μάθημα κάνει λόγο για τις ιστορικές διαδικασίες με τις οποίες γεννήθηκε το νεότερο κράτος, η ειδική σφαίρα της κοινωνικής πραγματικότητας και για τη θέσπιση των ειδικών και αποκλειστικών δικαιοδοσιών του κράτους δικαίου. Τέλος γίνεται λόγος για τους μετασχηματισμούς που οριοθετούν τη δομή και το περιεχόμενο του σύγχρονου κοινωνικού κράτους.

(713) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ II Χ. Λυριντζής

Το κύριο βάρος του μαθήματος επικεντρώνεται στη συγκριτική-ιστορική μελέτη της καταγωγής και ανάλυσης της δημοκρατίας, του κοινοβουλευτισμού, της δικτατορίας και των επαναστάσεων, με βάση τόσο την Ευρωπαϊκή εμπειρία όσο και τις πολιτικές εξελίξεις σε κοινωνίες του "τρίτου κόσμου". Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις θεωρητικές προσεγγίσεις και διαμάχες που συνδέονται με τη μελέτη των εν λόγω θεμάτων και στο γενικότερο προβληματισμό για τους τρόπους με τους οποίους η συγκριτική πολιτική μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση και ερμηνεία των πολιτικών φαινομένων. Επιπλέον παρουσιάζεται η συγκριτική μελέτη σημαντικών πολιτικών φαινομένων όπως ο εθνικισμός και οι πολιτισμικές διαφορές. Το μάθημα καταλήγει με τη συγκριτική ιστορική ανάλυση των παραπάνω θεμάτων στο χώρο των Βαλκανίων και τη σχετική συζήτηση για την οικοδόμηση και εδραίωση της δημοκρατίας στις μετακομμουνιστικές κοινωνίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Ζ' Εξάμηνο

(532) ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ Π. Κιτρομηλίδης

Εξέταση της εξέλιξης της πολιτικής σκέψης στην κλασική αρχαιότητα, με ειδική αναφορά στη διαμόρφωση συστηματικών τρόπων αντιμετώπισης του πολιτικού φαινομένου στην κλασική γραμματεία της αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης. Το μάθημα συνδυάζει ιστορικές και αναλυτικές προσεγγίσεις και αντλεί τις πηγές του από την αρχαία τραγωδία, την ιστοριογραφία και την πολιτική φιλοσοφία. Ειδική έμφαση στο έργο των Θουκυδίδη, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Πολυβίου, Κικέρωνα και Αυγουστίνου. Παραδόσεις και φροντιστηριακές συζητήσεις, προαιρετική εργασία φοιτητών. Οι παραδόσεις βασίζονται στις πρωτογενείς πηγές.

(582) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ Δ. Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η αρχική εξοικείωση των φοιτητών με τις ιδιαιτερότητες των κοινωνιών και των πολιτικών συστημάτων των περιοχών που δεν ακολούθησαν τις τροχιές οικονομικής και πολιτικής ανάπτυξης των χωρών της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής. Τα πολιτικά συστήματα των περισσότερων χωρών της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής ήσαν μέχρι το "τρίτο κύμα εκδημοκρατισμού" διαφορετικά από τα τυπικά κοινοβουλευτικά δημοκρατικά καθεστώτα, ενώ οι αντίστοιχες κοινωνίες χαρακτηρίζονταν από διαχωριστικές τομές και συγκρούσεις με βάση τη φυλή, την εθνική καταγωγή, τη θρησκευτική πίστη και τη γλώσσα. Ο πολιτικός, οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός των αναπτυσσόμενων χωρών συνδέεται αφενός με τη μακρά ιστορική περίοδο αποικιοκρατίας έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και αφετέρου με τη μεταβαλλόμενη οικονομική, τεχνολογική και πολιτιστική εξάρτηση των νέων ανεξάρτητων κρατών από τη Δύση κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Στο μάθημα εξετάζονται η συμβολή και τα όρια των θεωριών της συγκριτικής πολιτικής επιστήμης, και ειδικά της θεωρίας του εκουγχρονισμού και της θεωρίας της εξάρτησης, στην κατανόηση των πολιτικών και κοινωνικών όψεων του λεγόμενου "Τρίτου Κόσμου". Επίσης, αναπτύσσονται οι ιστορικές και σύγχρονες μορφές σχέσεων των αναπτυσσόμενων χωρών με τις αναπτυγμένες, εξετάζεται ο ρόλος των διεθνών οικονομικών οργανισμών, ο επιστημονικός και πολιτικός "λόγος" που κυριαρχεί στην προσέγγιση των

πολιτισμών και των κοινωνιών του "Τρίτου Κόσμου", περιγράφονται οι πρόσφατες εμφύλιες διαμάχες και τα οικονομικά αδιέξοδα ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών και, τέλος, συζητούνται και αξιολογούνται οι περιπτώσεις των χωρών που επιχείρησαν αυτόνομη αναπτυξιακή πορεία, καθώς και η ανάπτυξη του "Τέταρτου Κόσμου".

(712) ΠΟΛ ΙΤΙΚΗΣΥΜΠ ΕΡΙΦΟΡΑ Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Το μάθημα αυτό στοχεύει στη διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στη διαμόρφωση και την εκδήλωση της πολιτικής συμπεριφοράς υποκειμένων και κοινωνικών κατηγοριών, στο πλαίσιο της δημοκρατίας.

Αρχικά εξετάζονται η έννοια και οι διάφορες μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με την πολιτική συμμετοχή. Η ανάλυση εμπειρικών δεδομένων που επιχειρείται επιτρέπει τη μελέτη της επίδρασης συγκεκριμένων μεταβλητών (φύλο, ηλικία, κοινωνική θέση, κοινωνική κινητικότητα, ιδεολογία, θρησκεία κ.ά.) στην ατομική πολιτική συμπεριφορά, καθώς και την αποτίμηση της βαρύτητας της κοινωνικής ανισότητας ως παράγοντα διαφοροποίησης στον τύπο και το επίπεδο της πολιτικής συμμετοχής. Παράλληλα, επισημαίνονται τα όρια του συμπεριφορισμού στην ανάλυση και την ερμηνεία εμπειρικών δεδομένων για την πολιτική συμπεριφορά, και προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης, όπου η κατάδειξη της ανισότητας στην πολιτική συμμετοχή οδηγεί στην ανάπτυξη μιας θεωρητικής συζήτησης για την "ιδιότητα του πολίτη", την έμφυλη διάστασή της και την ανισότητα στην ουσιαστική κατοχή της ιδιότητας αυτής.

Η' Εξάμηνο

(601) ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ Π. Βαλλιάνος

Ιστορική και αναλυτική παρουσίαση της συνάρθρωσης της πολιτικής σκέψης του νεότερου κόσμου, από την Αναγέννηση ως τον εικοστό αιώνα. Εξετάζονται οι μεσαιωνικές καταβολές της νεότερης σκέψης, η εξέλιξη του πολιτικού ουμανισμού, του φιλελευθερισμού, του ριζοσπαστισμού και του σοσιαλισμού. Παραδόσεις και φροντιστηριακές συζητήσεις, προαιρετική εργασία φοιτητών. Οι παραδόσεις βασίζονται στις πρωτογενείς πηγές.

(714) ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Η. Νικολακόπουλος

Το μάθημα αυτό βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με το μάθημα Πολιτική Συμπεριφορά Ι το οποίο διδάσκεται στο Ζ' Εξάμηνο. Από τις διάφορες μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται εδώ στην εκλογική συμπεριφορά. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι σταθμοί που διαμόρφωσαν τη θεματική και τη μεθοδολογία της εκλογικής κοινωνιολογίας, διερευνάται η επίδραση των διαφόρων κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών στην ατομική εκλογική συμπεριφορά και εξετάζονται τα κυριότερα θεωρητικά υποδείγματα για την ανάλυση και ερμηνεία των εκλογικών δεδομένων. Ακολούθως, με βάση τη θεματική και τη μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί εξετάζεται η ελληνική εκλογική σκηνή κατά τη δεκαετία του '80.

(765) ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ Χ. Λυριντζής, Γ.Κουζέλης

Το μάθημα αυτό ασχολείται με τις κύριες τάσεις της πολιτικής σκέψης κατά τον εικοστό αιώνα. Βασικός του άξονας είναι η θεωρία της δικαιοσύνης του J. Rawls και οι κριτικές που της έχουν ασκηθεί. Θα αναπτυχθούν τα επιχειρήματα των κοινοτιστών του R. Nozick. Στο πλαίσιο αυτό θα συζητηθεί η διάκριση ανάμεσα σε "θετική" και "αρνητική" ελευθερία που προτείνει ο I. Berlin, καθώς και η θεωρία των δικαιωμάτων του R. Dworkin. Άλλα θέματα που τίγονται είναι η θεωρία της διαψευσιμότητας του K. Popper και οι εφαρμογές της στην πολιτική και την ιστορική σκέψη καθώς και η θεωρία της επικοινωνίας του J. Habermas.

Γ' Κύκλος: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καλύπτει δύο επιστημονικούς κλάδους, τις Διεθνείς Σπουδές και τις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Οι Διεθνείς Σπουδές αναφέρονται σε τρεις επιμέρους γνωστικές κατηγορίες που διερευνούν τα διεθνή φαινόμενα με την οργάνωση και λειτουργία της διεθνούς κοινωνίας: Το Διεθνές Δίκαιο (και τους διεθνείς οργανισμούς), τις Διεθνείς Σχέσεις και τα Διεθνή Οικονομικά, που οργανώνονται με βάση τα μαθήματα των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου. Οι Ευρωπαϊκές Σπουδές, από την άλλη μεριά, καλύπτουν το συγγενές, με τις Διεθνείς

Σπουδές, θέμα της θεσμικής οργάνωσης της Ευρώπης, μέσα από τη διερεύνηση των ευρωπαϊκών οργανισμών, της ευρωπαϊκής ιστορίας (που διαμορφώνει την εικόνα της ευρωπαϊκής ταυτότητας) και της λειτουργίας των διαφόρων μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι άμεσα ορατό, ο Κύκλος των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών εκκινεί από τη διδασκαλία των γενικών, μακροσκοπικών θεμάτων (Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς Σχέσεις), εξειδικεύοντας το αντικείμενο του, στα τελευταία εξάμηνα, με μαθήματα μικροσκοπικότερου φάσματος.

Ο Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, με το μέσο των υποχρεωτικών και προαιρετικών μαθημάτων του, αποσκοπεί τόσο στην απόκτηση μιας γενικής παιδείας γύρω από τα διεθνή θέματα, όσο και στην κάλυψη των διδασκομένων, στο μέτρο του δυνατού, από πλευράς επαγγελματικής. Το βάρος που αποδίδεται σε μαθήματα πρακτικής υφής, όπως τα διεθνή οικονομικά, τα ευρωπαϊκά, τα αμυντικά και τα προαιρετικά του Διεθνούς Δικαίου (λ.χ. Δίκαιο της Θάλασσας) κατατείνει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων μιας προπτυχιακής εξειδίκευσης. Ο απόφοιτος του Κύκλου μπορεί έτσι να εμπεδώσει γνώσεις που θα χρησιμοποιήσει επαγγελματικά στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή να έχει στέρεες βάσεις για να συνεχίσει σε μεταπτυχιακό επίπεδο διεθνείς ή ευρωπαϊκές σπουδές.

Τα προαιρετικά μαθήματα έχουν οργανωθεί με βάση τις γνωστικές κατηγορίες που καλύπτουν σε προπτυχιακές σπουδές του τρίτου Κύκλου. Έτσι, υπάρχουν μαθήματα που ολοκληρώνουν τη φυσιογνωμία του Διεθνούς Δικαίου, των Διεθνών Σχέσεων, των Ευρωπαϊκών Σπουδών κ.ο.κ. Για τους φοιτητές που ενδιαφέρονται για μια περαιτέρω εξειδίκευση σε έναν επί μέρους κλάδο θα ήταν χρήσιμο να επιλέξουν μαθήματα που να βοηθούν στην απόκτηση μιας συνολικής εικόνας του. Σε περίπτωση αμφιβολιών, θα ήταν χρήσιμο οι φοιτητές να συμβουλευτούν τους διδάσκοντες για τα μαθήματα που θα επιλέγουν.

Τέλος, επανερχόμενοι στο θέμα της χρηστικότητας των σπουδών αυτών, θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καταβάλλει προσπάθειες να διαμορφώσει ένα πρόγραμμα σπουδών που να ανταποκρίνεται με επάρκεια στις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς εργασίας - με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις των εξετάσεων αρμόδιων κρατικών μηχανισμών, όπως είναι π.χ. το Υπουργείο Εξωτερικών, και σχετικών ιδιωτικών φορέων - όπως και στην κατάλληλη προετοιμασία για ομαλή συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Με βάση αυτό το σκεπτικό, ο Τομέας παρακολουθεί τις εξελίξεις στις απαιτήσεις των επαγγελματικών χώρων και στις απαιτήσεις των πανεπιστημίων του εξωτερικού, προσαρμόζοντας ανάλογα το πρόγραμμά του. Επίσης επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ε Εξάμηνο

(Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

(565) ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Ι Κ. Υφαντής, Π. Βαρβαρούσης και Σ. Ντάλης

Το μάθημα αυτό επιδιώκει να καταστήσει προσιτό στους φοιτητές το μέχρι σήμερα "κεκτημένο" της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων προσφέροντας μια "συνολική προσέγγιση" των θεωρητικών και μεθοδολογικών προτάσεων πάνω σε συγκεκριμένες τυπολογίες διεθνών σχέσεων, όπως π.χ. το σύστημα ισορροπίας δυνάμεων, η ολοκλήρωση (παγκόσμιοι και περιφερειακοί οργανισμοί) κ.λπ.. Παράλληλα ο φοιτητής εμπεδώνει βασικές έννοιες της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων που θα χρησιμοποιήσει και στην παρακολούθηση άλλων μαθημάτων, τα οποία εντάσσονται στο πρόγραμμα της κατεύθυνσης των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, όπως π.χ. θέματα ανταγωνισμού εξοπλισμών, διεθνών οικονομικών σχέσεων κ.λπ.. Επίσης δίνεται έμφαση στον τρόπο με τον οποίο γίνεται η προσέγγιση διεθνών διενέξεων και κρίσεων, καθώς και οι δυνατότητες ειρηνικής επίλυσης των διεθνών διαφορών.

(567) ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ Ι Χ. Δίπλα

Το μάθημα του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αποσκοπεί στη διερεύνηση της θεσμικής οργάνωσης της διεθνούς κοινότητας, στον εντοπισμό των κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις και των αξιών και αρχών που τις περιβάλλουν. Στο πρώτο τμήμα (1) του μαθήματος παρουσιάζονται αναλυτικά οι μηχανισμοί και οι λειτουργίες για τη διαμόρφωση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, με εκτεταμένη αναφορά στις πηγές (διεθνείς συνθήκες, και το δίκαιο που τις διέπει, διεθνές έθιμο, γενικές αρχές του δικαίου, αποφάσεις των διεθνών οργανισμών, επικουρικές πηγές, επιείκεια, ευθυδικία). Η διδασκαλία ολοκληρώνεται με την αναφορά στις σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, που ουσιαστικά διερευνά τα προβλήματα των σχέσεων της

διεθνούς δικαιοταξίας με την εσωτερική έννομη τάξη των κρατών της διεθνούς κοινότητας.

(603) ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Ε. Δούση

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλυθούν κριτικά οι θεωρητικές ερμηνείες του φαινομένου των Διεθνών Οργανισμών σε σχέση με τη λειτουργία του διεθνούς συστήματος και να αξιολογηθούν οι πρακτικές συνέπειές τους, έτσι ώστε να κατανοηθεί η σημασία των σύνθετων εκείνων στοιχείων που συνδέονται με το ρόλο των Διεθνών Οργανισμών στην αντιμετώπιση και διαχείριση διεθνών προβλημάτων. Παρόλο που η διδασκαλία τιτλοφορείται "Θεωρία της Διεθνούς Οργάνωσης", κρίθηκε σκόπιμο να μην περιορισθεί μόνο σε μία θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου των διεθνών οργανισμών, αλλά να δοθεί επίσης στους φοιτητές και τις φοιτήτριες μία πιο μικροσκοπική εικόνα ορισμένων διεθνών οργανισμών. Η προτίμηση δόθηκε στον Ο.Η.Ε. και σε ορισμένους περιφερειακούς οργανισμούς με επίκεντρο την Ευρώπη.

Στ Εξάμηνο

(640) ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ Χ. Δίπλα

Το μάθημα ολοκληρώνει την παρουσίαση των κύριων ζητημάτων του Διεθνούς Δικαίου, με τη διερεύνηση του κεντρικού προβλήματος των υποκειμένων της διεθνούς έννομης τάξης και των νομικών σχέσεων ανάμεσά τους. Αναλυτικότερα, στο μάθημα αυτό εξετάζονται: (α) Οι κύριοι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο Διεθνές Δίκαιο, δηλαδή τα Κράτη (έννοια, αναγνώριση, λειτουργία, διαδοχή), οι διεθνείς οργανισμοί, καθώς και άλλες οντότητες με νομικά περιορισμένη συμμετοχή στη διεθνή κοινωνία (ιδιότυπες κρατικές οντότητες, επαναστάτες, εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα, άτομα - φυσικά και νομικά πρόσωπα). β) Οι αρμοδιότητες (δικαιοδοσία) στο χώρο (ξηρά, θάλασσα, αέρα, διάστημα) και στα πρόσωπα και τις δραστηριότητες που ασκούνται από τους διεθνείς φορείς (Κράτη, διεθνείς οργανισμούς κλπ.).

(651) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Γ. Βαληνάκης

Το μάθημα καλύπτει την περίοδο 1945 ως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην περίοδο μετά το 1947. Η αναλυτική προσπάθεια κατευθύνεται, κυρίως, στην κατανόηση των αιτίων διαμόρφωσης της πολιτικής - πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί παράγοντες - που επικρατούν την περίοδο αυτή τόσο στον εσωτερικό όσο και στο διεθνή χώρο. Επίσης το μάθημα θα επιχειρήσει μια κατάταξη "περιόδων" εξωτερικής πολιτικής με βάση τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που επικρατούν σε κάθε μία από αυτές και τα οποία διαφοροποιούν την υφή της πολιτικής. Θα εξετασθούν εξάλλου διαχρονικά και τα κύρια θέματα στις σχέσεις της Ελλάδας με τις άλλες χώρες.

(751) ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΙΙ Θ. Βερέμης και Κ. Υφαντής

Το μάθημα αποτελεί ουσιαστικά συνέχεια του μαθήματος "Διεθνείς Σχέσεις Ι" του Ε' εξαμήνου και συμπληρώνει τη βασική ύλη της μελέτης των Διεθνών Σχέσεων. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην εφαρμοσμένη διάσταση των διεθνών σχέσεων με έμφαση στην σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Ελληνική πολιτική και στην πρακτική των Μεγάλων Δυνάμεων και των μικρότερων κρατών κατά το μεσοπόλεμο και τη μεταπολεμική εποχή.

Ζ' Εξάμηνο

(750) ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι τόσο ο εξοπλισμός των φοιτητών με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία όσο και η εξοικείωση με τη διεθνή οικονομική πολιτική. Στο πρώτο μέρος, το διεθνές εμπόριο, παρουσιάζονται ζητήματα για την ερμηνεία, διάρθρωση και γεωγραφική κατεύθυνση και έκταση των διεθνών εμπορικών ροών, την πολιτική οικονομία του προστατευτισμού, τις ξένες επενδύσεις, τη διεθνή μετανάστευση. Στο δεύτερο μέρος, τις διεθνείς νομισματικές σχέσεις, αναπτύσσονται θέματα του ισοζυγίου πληρωμών, της αγοράς συναλλάγματος, των συστημάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών, καθώς και της αποκατάστασης της ισορροπίας του ισοζυγίου πληρωμών. Επίσης, εξετάζονται, συνοπτικά, ζητήματα της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης.

(813) ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Χ. Δίπλα και Ε. Δούση

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η οικονομική διάσταση της διεθνούς δικαιοσύνης. Εξετάζονται οι δικαιοί θεσμοί, κανόνες και διαδικασίες που διέπουν τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Ειδικότερα, η μελέτη επικεντρώνεται στο δίκαιο που ρυθμίζει και τους διεθνείς οργανισμούς που αφορούν τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις (το δίκαιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και άλλες πρόσφατες ρυθμίσεις), τη διακίνηση προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές σχέσεις, τις άμεσες επενδύσεις και τη δομή και λειτουργία των διεθνικών επιχειρήσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στα προβλήματα που ανακύπτουν από τη συνύπαρξη αναπτυσσόμενων και αναπτυσσομένων χωρών στην παγκόσμια οικονομία (εμπόριο βασικών προϊόντων, Παγκόσμια Τράπεζα κλπ).

(856) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Μ. Τσινισιζέλης

Σκοπός: Ανάλυση και σύγκριση των ποικιλιών των φιλελεύθερων δημοκρατικών πολιτικών συστημάτων της σημερινής μεταβιομηχανικής Δυτικής Ευρώπης. Περιεχόμενο: Ανάλυση των ιστορικών καταβολών τους και συσχετισμός με τα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των χωρών της Δ. Ευρώπης (Γαλλία, Βρετανία, Γερμανία). Θεωρητικά ζητήματα. Θεωρία πολιτικών κομμάτων και ομάδων πίεσης/ ο νεοκορπορατισμός/ πολιτικά προβλήματα της οικονομικής διαχείρισης στη Δ.Ευρώπη/ προσεγγίσεις και έννοιες-κλειδιά για τη συγκριτική ανάλυση των Δυτικοευρωπαϊκών πολιτικών συστημάτων.

Η' Εξάμηνο

(833) ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ Μ. Τσινισιζέλης και Κ. Υφαντής

Σκοπός: Εξοικείωση με τα θεωρητικά εργαλεία ανάλυσης του φαινομένου της περιφερειακής ολοκλήρωσης. Περιεχόμενο: Σε τρεις κύκλους εξετάζονται: α) Οι παλαιότερες οικονομικές θεωρίες της περιφερειακής ολοκλήρωσης/ θεωρία τελωνειακών ενώσεων, β) Η έννοια/ τα βασικά ιστορικά παραδείγματα/ Ελβετία-Ολλανδία, ΗΠΑ-Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας/ και η θεωρία της "ένωσης", γ) Οι "νέωτερες" θεωρίες της περιφερειακής ολοκλήρωσης/ φεντεραλισμός - λειτουργισμός - νεολειτουργισμός - αλληλεξάρτηση - θεωρία διεθνών καθεστώτων - διακυβερνητισμός, οι σύγχρονες θεωρίες, καθώς και η κριτική των θεωριών αυτών.

(857) ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ / ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Ε. Δούση

Εισαγωγή στη νομική ανάλυση της διάρθρωσης και λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΚ/ΕΕ) μέσα από τη μελέτη των διατάξεων των σχετικών συνθηκών και άλλων νομικών πράξεων. Εξετάζονται, μεταξύ των άλλων: η νομική ιδιομορφία της ΕΚ και ΕΕ. Θεμελίωση στο συνταγματικό δίκαιο των κρατών μελών. Θεσμική δομή, διαπλοκή των οργάνων στη διεργασία λήψης αποφάσεων. Η κοινοτική έννομη τάξη: μορφές του κοινοτικού δικαιοπαραγωγικού έργου και βασικές αρχές των σχέσεων κοινοτικής και εθνικών εννόμων τάξεων. Εισαγωγή στο ουσιαστικό κοινοτικό δίκαιο: ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων, προστασία του ανταγωνισμού.

(862) ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Π. Ιωακειμίδης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει το πλέγμα των κοινών πολιτικών και δράσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη αναφορά στις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί με την εφαρμογή των Συνθηκών του Maastricht και του Amsterdam. Ειδικότερα, εξετάζονται η διαρθρωτική πολιτική και ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενιαία εσωτερική αγορά, η κοινή αγροτική πολιτική, οι νέες πολιτικές (έρευνα, τεχνολογία, περιβάλλον, παιδεία, πολιτισμός, υγεία, κλπ), το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ), η συνεργασία στους τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Εξετάζεται επίσης η σημασία των πολιτικών αυτών για την Ελλάδα καθώς και οι επιπτώσεις της νέας διεύθυνσης στις πολιτικές της Ένωσης.

Δ' Κύκλος: Διοικητική Επιστήμη

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος Σπουδών Διοικητικής Επιστήμης καλύπτει τα γνωστικά πεδία της Διοικητικής Επιστήμης, του Συνταγματικού και Διοικητικού Δικαίου, της Δημόσιας Διοίκησης, της Ανάλυσης της Δημόσιας Πολιτικής, της Κοινωνικής Πολιτικής και Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Περιφερειακής Ανάπτυξης, των Εργασιακών Σχέσεων και των Εργασιακών Θεσμών.

Με το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών με τις παραπάνω επιστημονικές περιοχές και η κατανόηση σε βάθος των προβλημάτων

και των ειδικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν την πολιτεία, τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και, γενικότερα, το οργανωτικό φαινόμενο και τη δημόσια πολιτική στη σύγχρονη κοινωνία. Συντρέχουσες και οργανικά αλληλοεξαρτημένες συνιστώσες του προγράμματος σπουδών του Κύκλου αυτού αποτελούν η φιλοσοφία και η πράξη της οργανωμένης δράσης και συμπεριφοράς στον κρατικοδιοικητικό ή δημόσιο χώρο.

Η διεπιστημονική και θεωρητική προσέγγιση καλλιεργείται με τρόπο ώστε να προάγονται τόσο η περαιτέρω εμπάθουση και εξειδίκευση όσο και οι επιστημονικές και επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων στη δημόσια διοίκηση, την τοπική αυτοδιοίκηση, το δημόσιο τομέα, επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς. Οι φοιτητές του Κύκλου αυτού προετοιμάζονται συστηματικά, ώστε μετά την αποπεράτωση των σπουδών τους να διεκδικήσουν επιτυχώς - με στέρεη θεωρητική συγκρότηση και γνώση των πραγματικών δεδομένων και αναγκών της διοίκησης μιας σύγχρονης πολιτείας και κοινωνίας - την απασχόλησή τους στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Το πρόγραμμα καταστρώνεται με γνώμονα τη συνάρθρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και των μαθημάτων επιλογής. Κάθε εξάμηνο τα μαθήματα επιλογής αντιστοιχούν και προάγουν επιμέρους θεωρητικούς προβληματισμούς εκτός του ευρύτερου θεωρητικού πλαισίου των υποχρεωτικών μαθημάτων.

Για να διευκολυνθούν οι φοιτητές στις επιλογές τους, ο Τομέας διοργανώνει με την έναρξη των εκπαιδευτικών εξαμήνων ειδικές συναντήσεις των διδασκόντων με τους φοιτητές. Στις συναντήσεις αυτές παρέχεται η ευρύτερη δυνατή πληροφόρησή τους σχετικά με το περιεχόμενο και τη διδασκαλία των μαθημάτων του Κύκλου Σπουδών και τις προοπτικές επιστημονικής και επαγγελματικής απασχόλησης, καθώς επίσης και τις προοπτικές πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών. Τέλος, διοργανώνονται επισκέψεις για επί τόπου ενημέρωση στη Βουλή, στο Υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, σε ΟΤΑ, σε εργασιακούς χώρους και σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επίσης επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια του γνωστικού αντικείμενου του παρόντος κύκλου σπουδών.

Υποχρεωτικά Μαθήματα

(Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Ε΄ Εξάμηνο

(557) ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ Γ. Παπαδημητρίου, Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

1. Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση των σύγχρονων συνταγματικών θεσμών, όπως έχουν δημιουργηθεί μετά τις δύο συνταγματικές αναθεωρήσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική διάστασή τους.
2. Ειδικότερα, αντικείμενο του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου είναι: Η οργάνωση και η λειτουργία της πολιτείας. Το εκλογικό σώμα. Οι συνταγματικές αρχές που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία του. Η Βουλή. Η οργάνωση και λειτουργία της Βουλής. Οι αρμοδιότητες και η νομικοπολιτική θέση της Βουλής. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η εκλογή του. Οι αρμοδιότητες και η νομικοπολιτική θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η κυβέρνηση. Η οργάνωση και λειτουργία της κυβέρνησης. Η νομικοπολιτική θέση της. Η δικαιοσύνη. Η οργάνωση και η λειτουργία της.

(586) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι Χ. Χρυσανθάκης και Ν. Χλέπας

Βασικές έννοιες. Γένεση και ιστορική εξέλιξη των κανόνων του Διοικητικού Δικαίου. Πηγές του Διοικητικού Δικαίου. Γενικές αρχές της διοικητικής δράσης. Δίκαιο διοικητικών πράξεων - Δίκαιο διοικητικών συμβάσεων (Γενικές αρχές - Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας). Αστική ευθύνη του Δημοσίου. Διοικητική Οργάνωση: συστήματα, κεντρική και περιφερειακή διοίκηση, τοπική και καθ' ύλην αυτοδιοίκηση.

(587) ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ Α. Μακρυδημήτρης και Μ. Σταυροπούλου

Το μάθημα αναφέρεται στην κριτική ανάλυση ορισμένων από τις βασικές προοπτικές και κατευθύνσεις μελέτης των σύνθετων οργανώσεων στη σύγχρονη εποχή. Ειδικότερα, εξετάζονται η κλασική και νεο-κλασική προσέγγιση, η θεωρία των αποφάσεων, η συστηματική θεώρηση, οργάνωση και κουλτούρα, καθώς και η θεωρία των συγκρούσεων και ανταγωνισμών ατόμων και ομάδων σε οργανωτικά πλαίσια. Έμφαση αποδίδεται στη μελέτη της οργανωτικής συμπεριφοράς εντός του ειδικού περιβάλλοντος, όπου αυτή αναπτύσσεται και λειτουργεί. Παράλληλα, μελετάται διεξοδικά η εφαρμογή της οργανωτικής θεωρίας στη διοικητική πράξη και οι πρακτικές δυσχέρειες διοίκησης και ελέγχου των πολύπλοκων συστημάτων. Απαραίτητο στοιχείο του μαθήματος είναι

η μελέτη της βιβλιογραφίας, η εκπόνηση προσωπικής εργασίας και η ανάλυση των περιπτώσεων.

ΣΤ' Εξάμηνο

(584) ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Κ. Σπανού

Αναλύεται ο τρόπος οργάνωσης και η λειτουργία του ελληνικού πολιτικο-διοικητικού μηχανισμού στη δυναμική του διάσταση, μέσω της διαρκούς αντιπαράθεσης μεταξύ των τυπικών (νομικών) δεδομένων και των ακολουθούμενων πρακτικών. Έμφαση δίνεται στις κοινωνιολογικές και πολιτικές φύσης παραμέτρους που καθορίζουν τη λειτουργία του. Οι βασικές θεματικές ενότητες είναι οι εξής: Ο δημόσιος τομέας. Η δυναμική της κυβερνητικής και υπουργικής οργάνωσης. Η κατανομή αρμοδιοτήτων και οι σχετικές αμφισβητήσεις και συγκρούσεις. Το προσωπικό των δημόσιων υπηρεσιών. Διοίκηση και πολιτική. Προϋπολογισμός. Περιφερειακή διοίκηση. Διοίκηση και κοινωνικές ομάδες. Μορφές δημόσιας πολιτικής. Η ελληνική διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο έλεγχος της διοίκησης. Οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις.

(638) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ Χ. Χρυσανθάκης

Βασικές έννοιες. Γένεση και ιστορική εξέλιξη των κανόνων της διοικητικής δικαιοσύνης. Πηγές του Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου. Γενικές αρχές της Διοικητικής Δικονομίας. Η διάκριση των διαφορών σε διοικητικές και ιδιωτικές και των διοικητικών σε ακυρωτικές και ουσίας. Ακυρωτικές διοικητικές διαφορές: ένδικα βοηθήματα και μέσα, διαδικασία επίλυσης. Διοικητικές διαφορές ουσίας: ένδικα βοηθήματα και μέσα, διαδικασία επίλυσης. Ο νέος Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας.

(639) ΔΗΜΟΣ ΙΟΝΟΜΙΚΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ι. Υφαντόπουλος

Παρουσίαση και κριτική ανάλυση των στόχων και των μέσων άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ελλάδα και στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, στο μάθημα εξετάζονται οι αδυναμίες της αγοράς και οι τρόποι παρέμβασης του κράτους σε κρίσιμους τομείς, όπως είναι η άμυνα, η υγεία, η εκπαίδευση, η κοινωνική ασφάλεια και η κοινωνική προστασία. Εξετάζεται η θεωρία των Δημοσίων Αγαθών (έννοια, χαρακτηριστικά, στόχοι, κόστος, χρηματοδότηση), η σύνθεση και διαχρονική εξέλιξη των δημοσίων δαπανών, η άμεση και έμμεση φορολογία (εισοδήματος, επιχειρήσεων, κατανάλωσης, ασφαλιστικές εισφορές), ο Κρατικός Προϋπολογισμός (φάσεις, όργανα, έλεγχος). Επίσης διερευνάται το μέγεθος και η έκταση της φτώχειας στην Ελλάδα και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και παρουσιάζεται η αποτελεσματικότητα της αναδιανεμητικής πολιτικής για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Ζ' Εξάμηνο

(080) ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

1. Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου, με ιδιαίτερη έμφαση στις κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις του.

2. Γενική εισαγωγή: Έννοια, σημασία και λειτουργία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ιστορική τους διαδρομή στη σύγχρονη συνταγματική πραγματικότητα. Οι βασικές συνιστώσες και ο χαρακτήρας του ισχύοντος στη χώρα μας συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτό καθιερώνεται από το (αναθεωρημένο) Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα επί μέρους θεμελιώδη δικαιώματα: Ανάπτυξη των σημαντικότερων δικαιωμάτων όπως κατοχυρώνονται σήμερα, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική τους διάσταση και στην καθιέρωση "νέων" δικαιωμάτων.

(562) ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ Α. Μητρόπουλος

Περιεχόμενο μαθήματος: Το κοινωνικό φαινόμενο της εργασίας. Το νομικό φαινόμενο της εργασίας. Το δικαίωμα της εργασίας στο Σύνταγμα. Έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά του Εργατικού Δικαίου. Σύγχρονες τάσεις στο ατομικό και συλλογικό εργατικό δίκαιο. Η ατομική σχέση εργασίας (σύμβαση εργασίας, ίδρυση-αναστολή-λήξη της σύμβασης εργασίας-δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων και εργοδοτών). Η συλλογική σύμβαση της εργασίας

(έννοια- φύση- περιεχόμενο- είδη -δέσμευση - ισχύς). Το συνδικαλιστικό δικαίωμα. Το δικαίωμα της απεργίας. Η συμμετοχή των εργαζομένων στη διοίκηση των επιχειρήσεων. Νέες μορφές απασχόλησης (μερική απασχόληση, ελαστικό ωράριο, άτυπη εργασία). Το μέλλον της ανθρώπινης εργασίας.

(859) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ Ι. Υφαντόπουλος

Ο σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η ανάλυση των κοινωνικών στόχων και των αρχών της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης του σύγχρονου Κράτους Πρόνοιας. Επιχειρείται συγκριτική διερεύνηση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αναλύονται ειδικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατανομή και χρηματοδότηση των κοινωνικών παροχών. Για την πληρέστερη παρουσίαση και ανάλυση των προβλημάτων αυτών, έμφαση δίδεται στην μεθοδολογία και στα αποτελέσματα των συντονισμένων κοινωνικών ερευνών που διεξάγονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Επίσης εξετάζονται ειδικότερα θέματα που αναφέρονται στη συγκριτική ανάλυση και καλύπτουν τους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, της κοινωνικής προστασίας, της υγείας και της κατοικίας, καθώς και στη συνταξιοδοτική και επιδοματική πολιτική των χωρών της Ε.Ε. Τέλος παρουσιάζονται και αναλύονται οι οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η' Εξάμηνο

(812) ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ Δ. Χριστοφιλόπουλος

Συνταγματικές ρυθμίσεις για το περιβάλλον και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Πορεία και εξέλιξη του σχεδιασμού ως κρατικής δραστηριότητας διαμόρφωσης του πολιτιστικού ή ανθρωπογενούς περιβάλλοντος: Σύντομη ιστορική εξέλιξη. Φυσικός και ολοκληρωμένος σχεδιασμός. Σχεδιασμός του ευρύτερου χώρου - χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη - Ρυθμιστικά σχέδια. Πολεοδομικός σχεδιασμός και βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη. Ειδικές κρατικές παρεμβάσεις στον αστικό, περιαστικό και αγροτικό χώρο. Χρήσεις γης και πολεοδομικός σχεδιασμός. Σχέση και ιεράρχηση των σχεδίων. Ο ρόλος του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών στο σχεδιασμό. Η μελλοντική πορεία του σχεδιασμού - η πόλη του 21ου αιώνα.

(814) ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Ν. Χλέπας

Στη θεματική του μαθήματος περιλαμβάνονται τρεις βασικές ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην ανάλυση θεμελιωδών εννοιών της διοικητικής οργάνωσης, όπως π.χ. η αυτοδιοίκηση, η αποκέντρωση και η τοπική αυτονομία. Η δεύτερη επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της ιστορίας και των γενικών αρχών του δικαίου της τοπικής αυτοδιοίκησης, των σχέσεων Κράτους-ΟΤΑ, του συνταγματικού πλαισίου και του καθεστώτος τους. Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζονται και αναλύονται τα σπουδαιότερα ζητήματα που συνδέονται με την οργάνωση και λειτουργία στην πράξη του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτελεσματικότητα των οργανωτικών δομών των ΟΤΑ, στη συμμετοχή των πολιτών, στο οικονομικό πρόβλημα και, τέλος, στη διάρθρωση των διοικητικών υπηρεσιών των δήμων και των κοινοτήτων.

(858) ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Α. Μακρυδημήτρης

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού επιχειρείται η ανάλυση μεζόνων προβλημάτων δημόσιας πολιτικής σύμφωνα με συγκεκριμένη μεθοδολογία και τυπολογία. Το μάθημα αποσκοπεί στη συστηματική εξοικείωση των φοιτητών με ορισμένες βασικές συνθήκες και προϋποθέσεις βελτιστοποίησης της διαδικασίας διαμόρφωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης επιμέρους πολύπλοκων και δυσχερών προγραμμάτων, αποφάσεων και επιλογών δημόσιας πολιτικής στη σύγχρονη κοινωνία. Έμφαση δίνεται στη δυνατότητα και τα όρια ελέγχου και αντιμετώπισης μεζόνων, πολυκεντρικών και αξιολογικά φορτισμένων προβλημάτων σε συνθήκες κρίσης και αβεβαιότητας. Την εξέταση της γενικής μεθοδολογίας ανάλυσης και του πλαισίου της δημόσιας πολιτικής ακολουθεί η παραδειγματική εφαρμογή σε συγκεκριμένες όψεις ή περιπτώσεις σύμφωνα με την προσδιορισμένη μέθοδο αντιμετώπισης (δόμηση και εντοπισμός προβλημάτων, αξιολόγηση συνεπειών και επιπτώσεων).

Μαθήματα Επιλογής Κύκλων Σπουδών

Στο κάθε μάθημα αντιστοιχούν δύο (2) διδακτικές μονάδες.

Η ένδειξη (Α), (Γ) ή (Δ) που ακολουθεί κάθε μάθημα, υποδηλώνει τον Κύκλο Σπουδών στον οποίο το μάθημα ανήκει.

Μαθήματα χειμερινού εξαμήνου (Ε' και Ζ')

(050) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (Α) Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η διαδικασία της πολιτικής κοινωνικοποίησης ως συνιστώσα της αναπαραγωγής και της μετεξέλιξης της πολιτικής κουλτούρας μιας κοινωνίας. Η προβληματική συγκεκριμενοποίηση στην Ελλάδα σήμερα. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης με αναφορές και κριτική παρουσίαση της ωασικής ωιωλιογραφίας που αναφέρεται στις έννοιες οι οποίες βρίσκονται στο επίκεντρο της παραπάνω προσέγγισης. Στο δεύτερο μέρος η μελέτη επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες πλευρές της διαδικασίας της πολιτικής κοινωνικοποίησης, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πλαίσιο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας, και διερευνάται η επίδραση διαφόρων μεταβλητών στη διαμόρφωση των πολιτικών στάσεων και αντιλήψεων των νέων. Τα ειδικότερα αυτά θέματα προσφέρουν στοιχεία για την ανάπτυξη μιας προβληματικής που αναφέρεται στο γενικότερο πλαίσιο του μαθήματος, τη σύνδεση δηλαδή της πολιτικής κοινωνικοποίησης της νέας γενιάς με την αναπαραγωγή και τη μετεξέλιξη της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας.

(535) ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Δ) Α. Μακροδημήτρης

Η προβληματική, η μεθοδολογία και οι τεχνικές σχεδίασης της λειτουργίας και της δομής των συγχρόνων πολυπλόκων οργανώσεων αποτελούν τους κρίσιμους άξονες ανάπτυξης του μαθήματος. Η σχεδίαση των οργανώσεων αναφέρεται στη διαδικασία συγκρότησης του οργανωτικού πεδίου σύμφωνα με μία δέσμη κρίσιμων μεταβλητών: μέγεθος, τεχνολογία, περιβάλλον, στρατηγικές επιδιώξεις και σκοποί, ανθρώπινος παράγοντας. Η οργανωτική ανάπτυξη, εξάλλου, αναφέρεται στις διαδικασίες μεταλλαγών της οργανωτικής δομής και λειτουργίας, τα αίτια και τις συνέπειές τους. Διερευνώνται επίσης συγκριτικά ορισμένα από τα κρίσιμότερα εναλλακτικά υποδείγματα. Έμφαση αποδίδεται στην εμπειρική εφαρμογή της θεωρίας στη διοικητική πραγματικότητα του δημοσίου και ιδιωτικού χώρου στην Ελλάδα. Το μάθημα περιλαμβάνει μελέτη βιβλιογραφίας και εκπόνηση προσωπικής εργασίας.

(558) ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ: ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩ ΝΚΟΜΜΑΤ Ν(Δ) Γ. Παπαδημητρίου και Γ. Τασόπουλος

1. Το μάθημα διεξάγεται σεμιναριακά με την ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών σύμφωνα με κατάλογο θεμάτων που διανέμεται στην αρχή του εξαμήνου.
2. Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα. Το Σύνταγμα και τα πολιτικά κόμματα. Η έννοια και η ίδρυση του πολιτικού κόμματος. Η οργάνωση των πολιτικών κομμάτων. Τα πολιτικά κόμματα στον εκλογικό αγώνα και την εκλογική διαδικασία. Τα πολιτικά κόμματα στην κοινοβουλευτική ζωή. Τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων. Η δημοσιότητα και ο έλεγχος των δαπανών.

(561) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Δ) Κ. Σπανού

Το μάθημα αναλύει τη σχέση διοίκησης και δημοκρατίας, τη διαρκή ένταση μεταξύ τους καθώς και τις προϋποθέσεις συμβιβασμού τους. Εξετάζονται βασικές θεωρίες της δημοκρατίας και της γραφειοκρατίας. Στόχος είναι να διευρυνθεί η αντίληψη των τρόπων συνύπαρξης των δύο αλλά και να αναδειχθεί ότι διαφορετικές αντιλήψεις δημοκρατίας συναρτώνται με διαφορετικές αντιλήψεις της διοίκησης.

(574) ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (Α) Η. Νικολακόπουλος σε συνεργασία με Μ. Κακεπάκη

Το μάθημα θα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και όσοι το παρακολουθήσουν θα πρέπει να εκπονήσουν εργασία η οποία να εντάσσεται σε κάποια από τις θεματικές του μαθήματος.

(600) ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (Α) Γ.Θ. Μαυρογορδάτος

Το μάθημα εξετάζει το αμερικανικό πολιτικό σύστημα και τις ιδιαιτερότητές του. Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου. Απαιτεί δηλαδή τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή. Είναι απαραίτητη η γνώση Αγγλικών (σε επίπεδο ανάγνωσης π.χ. πολιτικής ειδησεογραφίας).

(611) ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (Γ) Κ.Υφαντής

Το μάθημα αυτό έχει για στόχο να μυήσει το φοιτητή στην πολιτικοστρατηγική διάσταση των διεθνών σχέσεων και στις βασικές αρχές σχεδιασμού και

υλοποίησης της αμυντικής πολιτικής. Για πολλές χώρες (όπως, για την Ελλάδα, μετά το 1974) τα μεγάλα προβλήματα της αμυντικής πολιτικής (π.χ. για την Ελλάδα η αντιμετώπιση της Τουρκίας, τα ζητήματα των βάσεων, των πυρηνικών όπλων και του εξοπλισμού κλπ.) είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τη γενικότερη εξωτερική πολιτική. Στα πλαίσια του μαθήματος παρουσιάζονται οι γενικές αρχές της στρατηγικής (ιδιαίτερα εκείνης της πυρηνικής εποχής), αναλύονται τα προβλήματα του ανταγωνισμού των εξοπλισμών και οι προσπάθειες για έλεγχο των εξοπλισμών και αφοπλισμό και εξετάζεται η ελληνική αμυντική πολιτική. Το μάθημα αυτό επικεντρώνεται τόσο στην κατανόηση του εννοιολογικού και θεωρητικού πλαισίου και συνοδεύει την ερευνητική διαδικασία για τη διασφάλιση και πραγμάτωση της σταθερότητας και ειρήνης, όσο και στην ενημέρωση και εμπάθωση πάνω στις κοσμογονικές αλλαγές που σημειώθηκαν μετά το 1989.

(614) ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ (Δ) Αλ. Μητρόπουλος και Κ. Γκολομάζου-Παπά

Το μάθημα έχει ως κύριο στόχο τη μελέτη των επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών στο εργασιακό φαινόμενο και στα επί μέρους επίπεδα στα οποία επεκτείνεται - ατομικό εργασιακό, επίπεδο σχέσεων μεταξύ ισοτίμων μελών της ομάδας, επίπεδο σχέσεων ατόμων με ιεραρχικές διαφοροποιήσεις, τόσο στις διαστάσεις της επιχείρησης, όσο και της ευρύτερης κοινωνίας. Αρχικά γίνεται αναφορά αφενός στα είδη και τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών (μικροηλεκτρονική τεχνολογία, πληροφορική, ρομποτική), αφετέρου στις νομικές και κοινωνιολογικές πτυχές του φαινομένου της εργασίας.

Στη συνέχεια αναλύονται κυρίως οι εξής θεματικές ενότητες:

- α) Ο κοινωνικός και ο τεχνικός καταμερισμός της εργασίας.
- β) Νέες μορφές απασχόλησης - ευέλικτες μορφές απασχόλησης και νέες τεχνολογίες.
- γ) Η ικανοποίηση και η μη ικανοποίηση από την εργασία.
- δ) Η 'τεχνολογική' ανεργία και η προστασία των εργαζομένων από τις 'τεχνολογικές' απολύσεις.
- ε) Νέες τεχνολογίες και εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου.

(616) ΔΗΜΟΣΙΟ-ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (Δ) Χ. Χρυσανθάκης

1η ενότητα: Ιστορία των θεσμών της ελληνικής δημόσιας υπαλληλίας: Οι παράγοντες γένεσης και εξέλιξης των θεσμών του δημοσιούπαλληλικού δικαίου: συμφέρον της δημόσιας υπηρεσίας, εργασιακές διεκδικήσεις, πολιτική ιδεολογία.

2η ενότητα: Μελέτη του θετικού δικαίου της ελληνικής δημόσιας υπαλληλίας: Το Συμβούλιο της Επικρατείας διαμορφώνει τη γενική θεωρία του θετικού δημοσιούπαλληλικού δικαίου.

(642) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (Α) Ε. Παπαγαλάνη-Καλαφάτη

Το μάθημα αποσκοπεί σε μία ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κόσμο των αγροτικών κοινωνιών στον μεσογειακό χώρο ιδιαίτερα. Στην προοπτική αυτή μελετούνται οι επιμέρους θεσμοί, όπως η οικογένεια, η πολιτική εξουσία και η κοινοτική οργάνωση. Αναλύονται διαχρονικά οι παραγωγικές σχέσεις, οι φορείς τους και η κυρίαρχη σχέση με τη "γή". Με τη βοήθεια ανθρωπολογικού υλικού και "αγροτικών" κειμένων από την ελληνική και ξένη γραμματολογία, προσπαθούμε να γνωρίσουμε το αξιολογικό σύμπαν εντός του οποίου η τοπική κοινωνία εξυφαίνει τον κοινωνικό έλεγχο, τις αντιστάσεις της και τα "όρια" του συλλογικού.

(654) ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (Γ) Θ. Βερέμης

Εξετάζεται η ποικιλία των παραγόντων που επηρεάζουν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις από τον 19ο αιώνα ως το 1995. Το ιστορικό των εξελίξεων, οι διπλωματικοί και αμυντικοί παράγοντες, το Κυπριακό, οι νομικές περιπλοκές, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα ζητήματα των μειονοτήτων και η τύχη του Πατριαρχείου, είναι τα θέματα αυτού του μαθήματος. Εξετάζεται επίσης το οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό καθεστώς της Τουρκίας, καθώς και διάφορες παράμετροι της εξωτερικής της πολιτικής.

(656) ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ (Γ) Χ. Δίπλα

Αντικείμενο των ex cathedra παραδόσεων είναι η λεπτομερής παρουσίαση και ανάλυση των νομοπαραγωγικών διαδικασιών και θεσμών του συγκεκριμένου κλάδου του Διεθνούς Δικαίου, ο οποίος ρυθμίζει τις σχέσεις των μελών της διεθνούς κοινωνίας στη θάλασσα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι μηχανισμοί δημιουργίας των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου βρίσκουν εφαρμογή στον ειδικό τομέα του Δικαίου της Θάλασσας,

όπου πολιτική, οικονομία και δίκαιο βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση.

(657) ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ (Α) Α.-Ι.Δ. Μεταξάς και Ν. Κωνσταντόπουλος

Θεματικές ενότητες / αντικείμενα έρευνας

1) Διερεύνηση των εξουσιαστικών σχέσεων που εμφανίζονται αντίστοιχα στις κοινωνίες που αναπτύσσεται ο τεχνολογικός τρόπος παραγωγής και στις κοινωνίες όπου διευρύνεται το σύμπλεγμα των νέων τεχνολογιών:

- ποιες κοινωνικές αλλαγές επέφερε η μετάβαση από τον παραδοσιακό τρόπο παραγωγής στην τεχνολογικά υποστηριζόμενη παραγωγική διαδικασία;
- τι είδους εξουσιαστικά πρότυπα εμφανίζονται στις "τεχνολογικές" (βιομηχανικές) κοινωνίες και πώς αντιδρά η επιστημονική κοινότητα στην "αναγκαιότητα" έρευνας και ανάλυσής τους;
- ποιες είναι οι συνθήκες εμφάνισης και επιβολής των νέων τεχνολογιών και ποια θεωρητικά πρότυπα (μοντέλα) -παλαιά ή νέα- ενδείκνυνται για την έρευνα και ανάλυσή τους;

2) Επίδραση των ΝΤ στο πολιτικό πεδίο (σχέσεων):

- σχέσεις κατόχων/ χρηστών με την πολιτική εξουσία
- δράσεις και αντιδράσεις των πολιτικών στις νέες τεχνολογίες
- αλλάζει και πώς η μορφή της πολιτικής εξουσίας;
- επιπτώσεις στην ελεύθερη βούληση των πολιτών
- σχηματισμός και δράση ομάδων συμφερόντων

3) Επιπτώσεις των ΝΤ στη διαχείριση της εξουσίας:

- ποιες οι συνέπειες στον πολιτικό σχεδιασμό;
- ποιες στη λήψη αποφάσεων;
- ποιες στη λήψη αποφάσεων της δημιουργίας της δημόσιας πολιτικής;
- ποιες μορφές παίρνει η εκπεφρασμένη και ποιες η λανθάνουσα εξουσία;

4) Επιπτώσεις των ΝΤ στο διακύβευμα της εξουσίας:

- ποιες οι ενδο- και δια-κομματικές σχέσεις;
- προεκλογικές στρατηγικές
- εκλογικά αποτελέσματα

5) ΝΤ και ιδεολογικό υπόβαθρο:

- ποιες οι επιρροές στις κοινωνικές αναπαραστάσεις;
- επηρεάζεται (και πώς) ή όχι (και για ποιους λόγους) η κοινωνική διαδικασία παραγωγής ιδεολογικών προϊόντων;

6) ΝΤ και οικονομικο-κοινωνικοί παράγοντες:

- ποιες οι επιπτώσεις στις οικονομικές σχέσεις (εξουσία);
- ποιοι κοινωνικοί ρόλοι διατηρούνται (και για ποιους λόγους) και ποιοι αχρηστεύονται (και γιατί);
- ποιες είναι οι συνθήκες δημιουργίας νέων κοινωνικών και οικονομικών φορέων οργάνωσης σχέσεων εξουσίας;
- πώς συμβάλλουν οι ΝΤ στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, τι είδη διεθνών σχέσεων εμφανίζονται και με ποιες συνέπειες;

7) ΝΤ και οργάνωση/ διοίκηση επιχειρήσεων:

- ποιες οι νέες προοπτικές οργάνωσης;
- τι είδους σχέσεις πρωτοεμφανίζονται και πως διαμορφώνονται οι Παλαιές;
- πως επηρεάζουν οι νέες επιχειρησιακές σχέσεις την παραγωγική δικαίωση;

(694) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (Δ) Α. Μητρόπουλος

Ως ύλη στο μάθημα αυτό περιλαμβάνονται οι πιο κάτω γνωστικές ενότητες: Η Νομική Οργάνωση της εκμετάλλευσης (Κανονισμοί Εργασίας των ν.1767/1988, ν.3789/1957, κύρωση, νομική φύση Κανονισμού κ.λπ.). Η πρακτική της εκμετάλλευσης. Το Διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη. Το πειθαρχικό δίκαιο (πειθαρχικές ποινές, πειθαρχική διαδικασία, πειθαρχικά ένδικα μέσα, δικαστικός έλεγχος της πειθαρχικής εξουσίας κλπ.). Μεταβολή - Ανέλιξη της σχέσης εργασίας. Ομαδικές απολύσεις (ν.1382/1983).

(703) ΜΑΡΞΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ (Α) Μ. Σπουρδαλάκης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους συμμετέχοντες στη Μαρξική σκέψη. Πιο συγκεκριμένα επιδίωξη του μαθήματος είναι αφενός να αναλύσει τη θέση που κατέχει η σκέψη των Μαρξ και Ένγκελς στην ιστορία της δυτικής σκέψης αφετέρου να δείξει τα όρια της αναλυτικής της δυνατότητας σήμερα είναι πολύ μεγαλύτερα από εκείνα που συχνά υπαινίσσονται ο συρμός του "τεχνοκρατικού πανεπιστημίου" και η πλειονότητα των ΜΜΕ. Το μάθημα θα ξεκινήσει με μια εκτενή, αν και αναγκαστικά επιλεκτική, αναφορά στη σκέψη του Χέγκελ. Επιδίωξη αυτού του μέρους του μαθήματος είναι να δείξει τόσο το πλαίσιο της φιλοσοφικής συζήτησης της εποχής όσο και τις φιλοσοφικές καταβολές της μαρξικής σκέψης. Στη συνέχεια μέσα από την συζήτηση εννοιών κλειδιά, το μάθημα επιχειρεί παρουσιάζει την συμβολή αλλά και τη μοναδική ίσως ιδιομορφία της μαρξικής σκέψης. Τέλος, το τελευταίο μέρος του μαθήματος επιχειρεί να δείξει το ανοικτό των ζητημάτων που έθεσαν οι "ιδρυτές" του μαρξισμού και σε αυτό το πλαίσιο θα εξετάσει πολύ επιγραμματικά τη σκέψη των σημαντικότερων από θεωρητική πλευρά "επιγόνων". Το μάθημα στηρίζεται κυρίως στις ανοικτές διαλέξεις, οι οποίες προϋποθέτουν φυσικά τη συμμετοχή των φοιτητών. Κατά συνέπεια, οι παρακολουθήσεις χωρίς να είναι υποχρεωτικές θεωρούνται απαραίτητες. Για την "ύλη" του μαθήματος θα μοιραστεί φάκελος.

(705) ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (Γ) Σ. Βέρνυ

Το μάθημα έχει σεμιναρικό χαρακτήρα και στοχεύει στην ανάλυση του φαινομένου της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από τη σκοπιά των κρατών-μελών της Ε.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται το φάσμα των διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και αναλύονται οι αντίστοιχες αντιλήψεις και στόχοι των κυβερνήσεων σχετικά με το παρόν και το μέλλον της διαδικασίας αυτής. Ειδική έμφαση δίνεται στη διερεύνηση των παραγόντων που διαμορφώνουν τις επιμέρους εθνικές πολιτικές. Καθώς η ελληνική βιβλιογραφία στο θέμα αυτό είναι πολύ περιορισμένη, η δυνατότητα ανάγνωσης κειμένων στα αγγλικά αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο σεμινάριο.

(706) ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ ΔΕΞΙΑ (Α,Γ,Δ) Γ.Θ.Μαυρογορδάτος

Το μάθημα παρουσιάζει τη διάκριση «Αριστεράς» και «Δεξιάς» ως ερμηνευτικό σχήμα για την κατανόηση της ευρωπαϊκής πολιτικής και κουλτούρας. Εξετάζεται πρώτα η γένεση της διάκρισης το 1789, ύστερα η διάδοσή της και η ιστορική της εξέλιξη μέχρι σήμερα. Από την άποψη αυτή, ο ολοκληρωτισμός του 20ού αιώνα παρουσιάζεται ως ανωμαλία. Υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ «αριστερού» και «δεξιού» ολοκληρωτισμού; Εξετάζεται στη συνέχεια η διάκριση «Αριστεράς» και «Δεξιάς» στην Τέχνη και γενικότερα στον πολιτισμό. Διερευνώνται οι κοινωνιολογικές και ψυχολογικές όψεις της διάκρισης. Τέλος, σκιαγραφείται η ανάλυση των κομματικών συστημάτων και του κομματικού ανταγωνισμού με βάση τη διάκριση «Αριστεράς» και «Δεξιάς», τόσο γενικά όσο και στην Ελλάδα. Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου. Απαιτεί δηλαδή τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή.

(722) ΕΙΔΙΚΑΘ ΕΜΑΤΑΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥΔ ΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Δ) Ν. Κ. Χλέπας

Εξετάζονται οι θεσμοί και οι πολιτικές για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος όπως αρθρώνονται σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικίωση με τις ιδιαιτερότητες της περιβαλλοντικής προβληματικής.

(759) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΙΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (Γ) Ν. Μαραβέγιας

Το βασικό θέμα του μαθήματος είναι οι επιπτώσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης πάνω στην ελληνική οικονομία. Ειδικότερα εξετάζεται αν και με ποιον τρόπο η ευρωπαϊκή ενοποίηση επηρέασε (α) τα κρίσιμα μακροοικονομικά μεγέθη όπως οι ρυθμοί μεγέθυνσης, ο πληθωρισμός, οι κρατικές δαπάνες, οι επενδύσεις, η παραγωγικότητα και οι μισθοί, (β) την τομεακή (γεωργία, βιομηχανία, υπηρεσίες) και κλαδική δομή της ελληνικής οικονομίας καθώς και (γ) τι αλλαγές προκάλεσε στο εσωτερικό συγκεκριμένων οικονομικών τομέων και κλάδων.

Το μάθημα χωρίζεται σε τρία μέρη που καλύπτουν το ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον της χώρας, από το οποίο προήλθαν πάσης φύσης επιρροές ή πιέσεις, τις μακροοικονομικές εξελίξεις και τις τομεακές-κλαδικές τάσεις.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, εκτός από τις συνήθεις εργασίες, ανατίθενται μικρές έρευνες πεδίου (επαφές με διοικήσεις, κατάρτιση ερωτηματολογίου κ.λπ.) για την επεξεργασία του προφίλ μεγάλων ελληνικών επιχειρήσεων και τωμ προβλημάτων που αντιμετώπισαν στις δεκαετίες της ένταξης. Με τον τρόπο αυτό επιζητείται η επαφή με την αγορά εργασίας.

Σε μια τελική γραπτή δοκιμασία εξετάζεται η ικανότητα των φοιτητών να περιγράφουν και, κυρίως, να εξηγούν τις αλλαγές που επήλθαν στην ελληνική οικονομία τα τελευταία είκοσι χρόνια και να τις συσχετίζουν με τις αλλαγές στον διεθνή χώρο.

(761) ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ (ΜΕΤΑ)ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ (Α) Ν. Τάτσης

Το μάθημα αυτό θα εστιάσει την προσοχή του στις κοινωνικο-πολι(σμι)κές μεταλλαγές στα τέλη του 20ου και στο χάραμα του 21ου αιώνα. Θα είναι η κοινωνιολογική ανάλυση της εποχής μας, όπως την κατέγραψαν οι σύγχρονοι κορυφαίοι εκπρόσωποι του κλάδου: D. Bell, A. Giddens, P. Bourdieu, M. Castells, U. Beck, A. Touraine, F. Jamison, J. Baudrillard, και άλλοι. Έμφαση στο χωρισμό χρόνου και χώρου, την αντανάκλαστικότητα των θεσμικών πλαισίων, την κοινωνία των ψηφισίων, τα επικοινωνιακά δίκτυα, την επικινδυνότητα, κλπ.

(762) ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (Δ) Α.Μητρόπουλος και Κ. Γκολομάζου-Παπά

Θεμελιώδης προβληματική του μαθήματος είναι η ανάλυση της πολιτικής των μισθών και των επιδομάτων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Η συλλογική σύμβαση εργασίας (σ.σ.ε.), στα σύγχρονα ευρωπαϊκά κράτη, αποτελεί τον βασικό θεσμό-μηχανισμό καθορισμού των αποδοχών των δημοσίων και ιδιωτικών υπαλλήλων. Η κατάρτιση των σ.σ.ε., τα είδη, το περιεχόμενο, η ισχύς, η λήξη (καταγγελία) των σ.σ.ε. στο ελληνικό Εργατικό Δίκαιο αποτελούν το βασικό περιεχόμενο του μαθήματος. Επίσης θα αναλυθεί και ο νέος θεσμός των σ.σ.ε. στη Δημόσια Διοίκηση και ο τρόπος καθορισμού των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων καθώς και των υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας (αστυνομικών, πυροσβεστών, ειδικών σωμάτων). Τέλος, τα σύγχρονα ρεύματα της συλλογικής αυτονομίας, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, το μέλλον των σ.σ.ε. και των αποδοχών των εργαζομένων, στα πλαίσια του νεοφιλελευθερισμού και μιας ολοένα και παγκοσμιοποιούμενης οικονομίας, αποτελεί βασικό πεδίο προβληματισμού στα πλαίσια του μαθήματος αυτού.

(781) ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Δ) Ι. Υφαντόπουλος

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των διαφόρων συστημάτων υγείας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η κριτική αξιολόγηση της υγειονομικής πολιτικής, όπως έχει εφαρμοσθεί κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου. Έμφαση δίνεται στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων μεταρρυθμίσεων που έγιναν στα συστήματα υγείας της Νότιας Ευρώπης και των Ανατολικών Χωρών. Επίσης εξετάζεται η οικονομική διαχείριση και παραγωγικότητα των νοσοκομειακών μονάδων καθώς και η προσφορά και η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας, ενώ διερευνάται η μεθοδολογία για τη μέτρηση δεικτών υγείας και αναλύονται οι επιπτώσεις της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, της φτώχειας, της ανεργίας, καθώς και άλλων διαστάσεων που καθορίζουν την κοινωνική ανισότητα.

(861) ΟΙΕ ΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (Γ) Π. Ιωακειμίδης

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι να προσφέρει μια συστηματική εξέταση των εξωτερικών σχέσεων και της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας / Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα εξετάζονται α) εξέταση της θέσης και του ρόλου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας / Ένωσης στο διεθνές οικονομικό και πολιτικό σύστημα, ιδιαίτερα μετά τις σημαντικές ανακατατάξεις που έλαβαν χώρα τα τελευταία χρόνια, β) η εξέταση του προτύπου καθώς και του οικονομικού και πολιτικού περιεχομένου των σχέσεων που έχει αναπτύξει ή αναπτύσσει η Κοινότητα με τις τρίτες (μη κοινοτικές χώρες) ομάδες χωρών, περιφερειακών και διεθνών οργανισμών, γ) η εξέταση των ρυθμίσεων της Συνθήκης του Maastricht για την ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και συνεπειών για τις εξωτερικές σχέσεις από την εγκαθίδρυση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ) και της Πολιτικής Ένωσης, ε) ο ρόλος και η συμβολή της Ελλάδας στη διαμόρφωση των εξωτερικών σχέσεων και πολιτικής της Κοινότητας / Ένωσης.

(863) ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (Γ) . Σισιλιάνος

Η διεθνοποίηση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η προστασία στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η προστασία στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κριτική αποτίμηση, τάσεις και προοπτικές της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Διαλεκτική σχέση της εθνικής και της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

(870) ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ (Α) Ν. Τάτσης

Στοχαστική επισκόπηση των βασικών κοινωνιολογικών θεωριών που αναπτύχθηκαν από τον μεσοπόλεμο μέχρι σήμερα: α) Δομολειτουργισμός β) Σχολή των κοινωνικών συγκρούσεων γ) Σχολή της συναλλαγής δ) Σχολή της συμβολικής αλληλόδρασης ε) Φαινομενολογική προσέγγιση στ) Μαρξιστικές προσεγγίσεις -Σχολή της Φρανκφούρτης. Ενδελεχής παρουσίαση των ιδεών των κυριότερων εκπροσώπων κάθε τάσης. Απόπειρα διαλεκτικής συνάρτησης των θεωριών και έμφαση στις κριτικές αμφισβητήσεις και αναπλάσεις.

(872) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ (Α) Ι. Καυταντζόγλου

Η εμφάνιση των κοινωνικών ανισοτήτων, η αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας όπως και η επέκταση του κοινωνικού αποκλεισμού συμβαδίζουν με μια πρωτόγνωρη συσσώρευση του πλούτου και μια όλο και πιο άνιση κατανομή του. Τα δεδομένα αυτά θέτουν ερωτήματα στα οποία το μάθημα καλείται να δώσει απαντήσεις. Οι κοινωνικές ανισότητες και ο κοινωνικός αποκλεισμός θα εξετασθούν όχι μόνο ως κοινωνικά γεγονότα, αλλά και ως εξηγητικά σχήματα της κοινωνικής πραγματικότητας. Θα συζητηθούν επίσης οι σχέσεις μεταξύ κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλεισμού. Απαιτήσεις του μαθήματος: οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθούν συστηματικά το μάθημα και να συμμετέχουν ενεργά σ' αυτό. Θα τους ζητηθεί αντί για εξετάσεις- να παρουσιάσουν κείμενα ή να αναλάβουν εργασίες.

Μαθήματα εαρινού εξαμήνου (ΣΤ' και Η')

(061) Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ (ΕΙΔ ΙΚΑΘΕΜΑΤΑ) (Γ) Π. Ιωακειμίδης

Το μάθημα έχει σεμιναρικό χαρακτήρα και στοχεύει στην ανάλυση των πολιτικών πτυχών που συνδέονται με τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα / Ευρωπαϊκή Ένωση. Στα πλαίσια αυτά εξετάζονται η πολιτική της Ελλάδας στην ΕΕ, οι πολιτικές συνέπειες και επιπτώσεις από τη συμμετοχή της σ' αυτήν, ο ρόλος της ελληνικής διοίκησης στη διαμόρφωση και συντονισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής, η συμβολή της Ελλάδας στην ΕΕ και τα προβλήματα προσαρμογής στις απαιτήσεις της βαθύτερης ενοποίησης.

(065) ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Α) Ε. Παπαγαλάνη-Καλαφάτη

Εισαγωγικά μετά τον προσδιορισμό του όρου "Τρίτος Κόσμος" και τη γεωγραφική "χαρτογράφηση του", αναλύονται τα ακόλουθα θέματα: Τα αίτια και τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της υποανάπτυξης. Η αποικιοκρατία και οι επιπτώσεις της στις επί μέρους κοινωνίες. Οι πρακτικές και τα αποτελέσματα της αναπτυξιακής διαδικασίας, σε συνδυασμό με τα προβλήματα της κοινωνικής αλλαγής, των πολιτισμικών συγκρούσεων και των εθνικιστικών κινήσεων. Αναφορές σε ταξιδιωτικά και λογοτεχνικά κείμενα και χρονικά πλαίσια συχνά τα πραγματολογικά δεδομένα.

(569) ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Γ) Π. Βαρβαρούσης

Το μάθημα εξετάζει τους παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής με ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Με αναφορά στην πολιτική που διαμορφώθηκε στη μεταψυχροπολεμική περίοδο από μεγάλες, μεσαίου μεγέθους και μικρές δυνάμεις, προχωρεί σε μια συγκριτική μελέτη που οδηγεί στην ταξινόμηση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών με βάση τη αξιολόγηση της επίδρασης εσωτερικών μεταβλητών (π.χ. επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, τύπος καθεστώτος, στρατηγική θέση) και εξωτερικών μεταβλητών (π.χ. διάρθρωση του περιφερειακού και του διεθνούς συστήματος)

(592) ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (Δ) Α. Μακρυδημήτρης

Το μάθημα αναφέρεται στην επιστήμη και τέχνη της διοίκησης του ανθρώπινου παράγοντα σε οργανωμένα περιβάλλοντα. Ειδικότερα εξετάζονται ο χαρακτήρας και οι προσδιοριστικοί παράγοντες της ανθρώπινης συμπεριφοράς στο χώρο των κοινωνικών οργανώσεων, τα κυριότερα εναλλακτικά πρότυπα ενδοοργανωτικής διεύθυνσης και ηγεσίας, οι διαδικασίες υποκίνησης και ανάπτυξης των ικανοτήτων και δυνατοτήτων των εργαζομένων, οι όροι και δίαυλοι της ενδοοργανωτικής επικοινωνίας. Μελετώνται επίσης οι σύγχρονες διαδικασίες και τεχνικές πρόσληψης, προαγωγής, αμοιβής και αξιολόγησης της απόδοσης του προσωπικού στο πλαίσιο των δημοσίων ιδιαίτερα οργανώσεων στην Ελλάδα. Το μάθημα περιλαμβάνει εκτός της μελέτης της βιβλιογραφίας, πρακτικές ασκήσεις και εφαρμογές.

(599) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Δ) Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η επιλεκτική εμφάνιση στους σημαντικότερους σταθμούς της ελληνικής συνταγματικής ιδεολογίας και πράξης από την Επανάσταση του 1821 έως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών ιδιαιτεροτήτων που καθόρισαν τη συγκεκριμένη ιστορική διαμόρφωση και εξέλιξη των σύγχρονων συνταγματικών μας θεσμών. Η μορφή του μαθήματος θα είναι σεμιναρική, με βάση κατάλογο εισηγήσεων που θα αναλαμβάνουν στην αρχή του εξαμήνου οι φοιτητές.

(605) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (Α) Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση της πολύμορφης γυναικείας πολιτικότητας, παράλληλα με κριτική αντιμετώπιση πολιτολογικών πορισμάτων που αναπαράγουν αντιλήψεις της καθημερινότητας για τη σχέση γυναίκες-πολιτική. Με βάση τη δομή της εξουσίας στις σχέσεις των δύο φύλων και τις ιδιαιτερότητες της ιστορικής/κοινωνικής εμπειρίας των γυναικών -οι οποίες αποτελούν μεταβλητές που επιδρούν τόσο στη διαμόρφωση της ατομικής πολιτικής φυσιογνωμίας, όσο και στη δομή του πολιτικού συστήματος- επιχειρείται η διατύπωση ενός προτύπου ανάλυσης της πολιτικής πραγματικότητας απαλλαγμένου από σεξιστικές και ουσιοκρατικές προϋποθέσεις. Για την εξυπηρέτηση του παραπάνω στόχου οριοθετήθηκαν τρεις άξονες μελέτης:

Α) Πολιτική Επιστήμη, κοινωνική θεωρία και γυναικεία πολιτικότητα.

Β) Φύλο και πολιτικές στάσεις, αντιλήψεις και συμπεριφορά.

Γ) Το γυναικείο κίνημα ως έκφραση της γυναικείας πολιτικότητας και ως παράγοντας της πολιτικής διαδικασίας.

Εργασίες: Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην εκπόνηση πρωτότυπης εργασίας και στην ενεργό συμμετοχή στο μάθημα.

(608) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (Δ) Κ. Σπανού

Εξετάζονται οι βασικές παραδοχές της συγκριτικής ανάλυσης και αναλύονται οι έννοιες ανάπτυξη-υπανάπτυξη, εκσυγχρονισμός. Στη συνέχεια αναλύεται το πολιτικο-διοικητικό σύστημα επι μέρους κρατών (ΗΠΑ, Μ. Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία). Τα θέματα προσεγγίζονται από τη σκοπιά των σχέσεων Διοίκησης και Πολιτικής της οργάνωσης της δημοσιοϋπαλληλίας, των σχέσεων μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών, των διαφόρων βαθμών συγκέντρωσης και αποκέντρωσης, των συστημάτων τοπικής αυτοδιοίκησης, των σχέσεων διοίκησης και οικονομίας και διοίκησης και κοινωνίας.

(619) ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (Α) Κ. Δοξιάδης

Θα εξετασθούν ορισμένα από τα σημαντικότερα θεωρητικά ρεύματα του εικοστού αιώνα που ασχολούνται με τον πολιτισμό όπως η ψυχανάλυση (Sigmund Freud), ο στρουκτουραλισμός (Claude Levi-Strauss), η Σχολή της Φρανκφούρτης (Theodor Adorno και Max Horkheimer), ο T.S.Eliot και ο Michel Foucault. Θα διερευνηθούν οι εννοιολογικές σχέσεις του πολιτισμού με την ιδεολογία και την εξουσία, καθώς και οι δυνατότητες ενεργοποίησης των παραπάνω θεωριών στο πεδίο της ανάλυσης συγκεκριμένων πολιτισμικών και ιδεολογικών φαινομένων, με έμφαση ιδίως σε ζητήματα σεξουαλικότητας και εθνικισμού.

(620) ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ (Α) Κ. Δοξιάδης

Ζητήματα ιδεολογίας και του ευρύτερου πεδίου των διαπλοκών επικοινωνίας και εξουσίας. Η επικοινωνία, ο λόγος και το υποκείμενο. Οι διαφορές μεταξύ μορφών λόγου (κινηματογραφικού, τηλεοπτικού, γραπτού, προφορικού) ως προς την αφηγηματικότητα και το υποκείμενο. Η έννοια της ταύτισης στα διαφορετικά μέσα επικοινωνίας. Ο ρόλος της φωνής, του σώματος και του βλέμματος. Η κριτική της φωνολογιστικής ή λογο-κεντρικής αντίληψης της γραφής και της ψυχολογιστικής αντίληψης της επικοινωνίας.

(629) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (Δ) Ν. Χλέπας

Το μάθημα εστιάζεται κάθε χρόνο σε μια επίκαιρη θεματική ενότητα η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά. Αναδεικνύονται κυρίως προβληματικές σχετικές με την εφαρμοσμένη τοπική πολιτική και τις βασικές παραμέτρους της οργάνωσης και λειτουργίας του τοπικού πολιτικού διοικητικού συστήματος. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξειδίκευση των φοιτητών στις ιδιαιτερότητες του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος και της δημοτικής πολιτικής. Ειδικότερα, επιδιώκεται η εξοικείωσή τους με τις νέες εκσυγχρονιστικές τάσεις και τις μεταρρυθμιστικές πολιτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης στις ευρωπαϊκές χώρες καθώς και με τη θέση του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

(634) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ (Γ) Θ. Βερέμης και Κ. Υφαντής

Εξετάζονται τα Βαλκάνια με παράλληλη προσέγγιση του φαινομένου του Εθνικισμού.

(641) ΘΕΣΜΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (Δ) Ι. Τασόπουλος

Στο πλαίσιο του προσφερόμενου μαθήματος εξετάζονται οι ακόλουθες θεματικές: Η σύγχρονη (φιλοσοφική και νομική) έννοια του κράτους δικαίου. Η αρχή της νομιμότητας και το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Η κοινοτική, συνταγματική και διεθνής κατοχύρωση του ενλόγω δικαιώματος. Ο θεσμός του Κοινοτικού Διαμεσολαβητή. Ο μηχανισμός δικαστικής προστασίας του πολίτη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα ένδικα βοηθήματα της διοικητικής δικαιοσύνης ως άκρα όρια και έκφραση της αρχής της νομιμότητας.

(659) ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ (Α) Γ. Κουζέλης

Στο μάθημα αυτό:

- α. Παρουσιάζονται και αναλύονται τα βασικά ερωτήματα που σχετίζονται με το αντικείμενο, το χαρακτήρα, την παραγωγή και την αλλαγή της επιστημονικής γνώσης.
- β. Μέσα από τη μελέτη του ιδιαίτερου αντικειμένου της επιστημολογίας εξετάζεται η σύνδεση φιλοσοφικών και μεθοδολογικών επιλογών.
- γ. Αναπτύσσονται και σχολιάζονται οι κύριες θέσεις των διαφορετικών επιστημολογικών ρευμάτων, οργανωμένες γύρω από τα ζητήματα που αναφέρονται στα χαρακτηριστικά της επιστήμης: επαγωγή ή παραγωγή; - επαλήθευση ή διάψευση; - εμπειρία ή θεωρία; - συνεχής πρόοδος ή ρήξεις; - αντικειμενικότητα ή υποκειμενισμός; - μέθοδος ή αναρχία; - φιλοσοφία, ιστορία ή κοινωνιολογία της επιστήμης; θεωρία μόνο των φυσικών ή και των κοινωνικών επιστημών;
- δ. Εξετάζονται συγκριτικά οι τοποθετήσεις του λογικού θετικισμού, του κριτικού και του εφαρμοσμένου ορθολογισμού, του ιστορισμού και του κονστρουκτιβισμού.
- ε. Αναλύονται τα ιδιαίτερα επιστημολογικά και μεθοδολογικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών επιστημών και εξετάζονται τα προβλήματα που συνδέονται με την κατανόηση και τις αξίες στις επιστήμες αυτές.

(689) ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (Γ) Α. Κόντης

Η γεωγραφία των "ιστορικών μειονοτήτων" στην Ευρώπη σήμερα. Ιστορικές μειονότητες και Διεθνές Δίκαιο. Το σύγχρονο μεταναστευτικό πρότυπο στην Ευρώπη: χώρες προέλευσης και προορισμού. Αίτια των ενδοευρωπαϊκών και των διεθνών μεταναστευτικών κινήσεων, προσδιοριστικοί παράγοντες της μετανάστευσης - οικονομικά μοντέλα μετανάστευσης. Επιπτώσεις της μετανάστευσης για τη χώρα εγκατάστασης, τη χώρα προέλευσης και τους ίδιους τους μετανάστες. Πολιτική ενσωμάτωσης των χωρών εγκατάστασης. Πολιτική παλιννόστησης των χωρών προέλευσης. Πολιτική Ευρωπαϊκής Ένωσης: μειονοτήτων, μεταναστών, διακινουμένων προσώπων πολιτών χωρών-μελών.

(690) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ (Γ) Π. Βαρβαρούσης

Το μάθημα καλύπτει τρία επίπεδα μελέτης: αρχικά, εξετάζει τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προτάσεις (εμπειρική-αναλυτική, κανονιστική, ορθολογική), με τις οποίες ο ερευνητής προσεγγίζει καταστάσεις κρίσεων και διενέξεων. Στη συνέχεια, δίνει έμφαση στον πραξολογικό χαρακτήρα των συγκρούσεων και, συγκεκριμένα στους τρόπους επίλυσης διακρατικών διαφορών, καθώς και τις πολιτικές που διαμορφώνονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη κυρίως σε διαπραγματευτικές διαδικασίες. Τέλος μελετώνται πρακτικά παραδείγματα από τη σύγχρονη διεθνή πολιτική και προβάλλονται συγκριτικές αναλύσεις σχετικά με τα αίτια που συμβάλλουν στην κλιμάκωση ή αποκλιμάκωση των συγκρούσεων. Στα πλαίσια αυτά εξετάζεται και η ελληνοτουρκική διαμάχη, καθώς και το Κυπριακό.

(691) ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Γ) Κ. Υφαντής

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα, η Ελλάδα συμμετέχοντας σε μια ομάδα αναπτυσσόμενων οικονομιών και εδραιωμένων δημοκρατιών, όπως είναι οι υπόλοιπες χώρες που απαρτίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση, καλείται να προχωρήσει σε μια συνολική προσέγγιση προβλημάτων, προκλήσεων και επιλογών. Στο πλαίσιο του μαθήματος "Σύγχρονα Προβλήματα Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής" θα μελετηθούν νηφάλια και από διαφορετικές οπτικές γωνίες, ειδικά θέματα της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής που αναφέρονται στο πολιτικο-διπλωματικό και οικονομικό επίπεδο όσο και στο στρατιωτικό πεδίο. Επιπλέον των διδακτικών ωρών θα διοργανώνονται και ειδικές συναντήσεις με κορυφαίους Έλληνες πολιτικούς, διπλωματικούς, δημοσιογράφους και στρατιωτικούς.

(695) ΣΥΓ ΧΡΟΝΗΔΙΠΛΩ ΜΑΤΙΚΗΠΡΑΚΤΙΚΗ(Γ) Γ. Βαληνάκης

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζονται οι βασικές αρχές της διπλωματικής πρακτικής των κρατών με έμφαση στις κλασικές αλλά και στις σύγχρονες μορφές διπλωματικής πρακτικής. Πέρα από την κατανόηση των βασικών εννοιών και θεωριών που ορίζουν τη διπλωματική πρακτική θα αναλυθούν συγκεκριμένα παραδείγματα, "case studies" εξωτερικής πολιτικής και διπλωματίας, κυρίως χωρών της Ν.Α. Ευρώπης.

(698) ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (Δ) Ι. Υφαντόπουλος

Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τον φοιτητή στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και στην αναζήτηση συγκριτικών ευρωπαϊκών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως κοινωνικοί δείκτες για την άσκηση κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδική αναφορά γίνεται στη μεθοδολογία συλλογής και παρουσίασης των στατιστικών στοιχείων που αναφέρονται στη συμπεριφορά του καταναλωτή, στην απασχόληση, στην ικανοποίηση από την εργασία καθώς και από τη χρήση των κοινωνικών υπηρεσιών. Επιπλέον οι αντιλήψεις, οι στάσεις, οι απόψεις και οι υποκειμενικές εκτιμήσεις των Ευρωπαίων για επίλεκτα κοινωνικά θέματα όπως παιδεία, υγεία, κοινωνικός αποκλεισμός, κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνική και οικονομική ισοότητα, συζητώνται και αναλύονται με συγκριτικά στοιχεία. Εξετάζονται οι ακόλουθες ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων:

1. European Community Household Panel (130.000 άτομα).
2. Έρευνα του εργατικού δυναμικού.
3. Έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών και
4. Ευρωβαρόμετρο.

(699) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΚΟΣΜΟ Μ.Κοκολάκης

Στην αρχή το μάθημα επιδιώκει να προσφέρει στους φοιτητές μια γενική γνωριμία με τις ισλαμικές χώρες της Νότιας Ασίας και της Βόρειας Αφρικής, δίνοντας έμφαση στη γεωγραφία των μουσουλμανικών πληθυσμών, την προέλευση και την εξέλιξη των κρατικών τους μορφωμάτων, τα κοινωνικά προβλήματα και τις ιδεολογικές διαμάχες, τις πνευματικές και τις θρησκευτικές τους παραδόσεις. Θα εξεταστούν επίσης κριτικά τα διάφορα στερεότυπα για το «Ισλάμ» που ανακυκλώνονται σήμερα στις δυτικές κοινωνίες. Όσοι ενδιαφέρονται θα αναλάβουν ύστερα την έρευνα και την παρουσίαση ειδικότερων ζητημάτων για την εσωτερική πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις συγκεκριμένων κρατών.

(702) ΠΡΟΤΥΠΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (Γ) Π. Καζάκος

Στη μεταπολεμική περίοδο αναδύθηκαν διαφορετικά πρότυπα οικονομίας και κοινωνικού κράτους (μοντέλα καπιταλισμού). Κάθε πρότυπο είναι προϊόν της ιστορίας: των συνθηκών στην αφετηρία, της οικονομικής ειδικεύσης, των πολιτικών συνασπισμών κ.λπ. Επίσης σε κάθε πρότυπο αντανάκλαται μια διαφορετική ισορροπία ανάμεσα σε κράτος και αγορά, δημόσια και ιδιωτικά αγαθά, οικονομική αποτελεσματικότητα και κοινωνική δικαιοσύνη. Έχουν προταθεί ποικίλες κατηγοριοποιήσεις των υπαρχόντων εθνικών προτύπων οικονομίας και κοινωνικού κράτους. Στις πιο εκλαϊκευμένες από αυτές διακρίνεται

- το "αγγλοσαξωνικό" (που βασίζεται στην ατομική επιτυχία),
- το "ρηνανικό" (της Γερμανίας και των Σκανδιναβικών Χωρών), που ευνοεί τη συλλογική επιτυχία και τη συναίνεση και
- το "ετατιστικό" (της Γαλλίας και της Ιταλίας).

Τα πρότυπα οικονομίας και κοινωνικού κράτους εξελίσσονται κάτω από την πίεση εξωτερικών διαταραχών και μονιμότερων αλλαγών στον διεθνή περίγυρο, όπως είναι οι μεταναστεύσεις, η κίνηση κεφαλαίων, οι νέες τεχνολογίες. Αλλαγές σημειώνονται στις λειτουργίες του κράτους, στην οργάνωση των επιχειρήσεων, στον ρόλο των οργανωμένων συμφερόντων των μισθωτών και των επιχειρηματιών κ.λπ.

Στο μάθημα εξετάζονται, ανάμεσα σε άλλα,

- τα πρότυπα και οι ιδεολογικές βάσεις τους,
- οι τάσεις σύγκλισης και απόκλισης που εμφανίζουν,
- οι μεταβολές στους οικονομικούς θεσμούς και στις λειτουργίες του κράτους,
- οι αναζητήσεις νέων συμβιβασμών ανάμεσα σε συμφέροντα και βασικές αρχές

("νεοφιλελεύθερο σχέδιο", "τρίτος δρόμος" κ.α.).

Τέλος, επιχειρείται απάντηση στο ερώτημα τι αποδίδει η όλη συζήτηση για την κατανόηση της ελληνικής πραγματικότητας και της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

(789) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ (Α) Μ. Κοκολάκης

Θεματική του μαθήματος: Έννοια και περιεχόμενο της δημογραφίας. Μέτρηση, κατανομή και ταξινόμηση του πληθυσμού. Γεννητικότητα, γονιμότητα, θνησιμότητα και παράγοντες που τις επηρεάζουν. Μεταναστευτικά ρεύματα. Σύγχρονες τάσεις και ζητήματα πληθυσμού στην Ελλάδα και τον κόσμο ("δημογραφική έκρηξη" και "δημογραφικό πρόβλημα"). Για την παρακολούθηση του μαθήματος απαιτούνται βασικές γνώσεις Κοινωνικής Στατιστικής. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα βασιστεί σε γραπτές εξετάσεις και προαιρετικές εργασίες.

(800) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ Λ. Τσούκαλης

A. Σκοπός και περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα αυτό μελετά την εξέλιξη του Ευρωπαϊκού ενωσιακού μοντέλου, με έμφαση στις διάφορες πτυχές της έννοιας της σύγκλισης (οικονομικής, πολιτικής, θεσμικής, κοινωνικής). Η εξέταση των φοιτητών γίνεται στη βάση μιας γραπτής εργασίας.

B. Θεματικές Μαθημάτων

I. Ευρωπαϊκό ενωσιακό μοντέλο (πολιτική οικονομία, διακυβέρνηση, κοινωνία).

II. Ορισμοί και πτυχές της έννοιας της σύγκλισης (ονομαστική σύγκλιση, σύγκλιση πολιτικής, θεσμική σύγκλιση, σύγκλιση συμπεριφορών, πραγματική σύγκλιση).

III. Σύγκλιση και ONE (νομισματική πολιτική, δημοσιονομική πολιτική, άλλες πολιτικές).

IV. Σύγκλιση και Διαρθρωτικά Ταμεία (οικονομική και κοινωνική συνοχή, κοινοτικές πολιτικές, εθνικά διαρθρωτικά μέτρα).

V. Σύγκλιση και διεύρυνση (κριτήρια της Κοπεγχάγης, διαπραγματεύσεις, προοπτική).

VI. Σύγκλιση και Ελλάδα (μακροοικονομικές πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις).

VII. Μεταβαλλόμενα όρια και πολυμορφία της Ευρωπαϊκής σύγκλισης.

(801) ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (A) Ι.Καυταντζόγλου

Κάθε κοινωνία έχει το χρόνο της, δημιουργεί αναπαραστάσεις, αντιλήψεις και ερμηνείες του. Σκοπός του μαθήματος είναι να διερευνηθούν η ποικιλία, η πολλαπλότητα και η ετερογένεια των μορφών του χρόνου ως κοινωνικό προϊόν, ως εργαλείο κοινωνικής αλληλόδρασης. Επιχειρείται η θεωρητική επισκόπηση της έννοιας του χρόνου ως στοιχείο συλλογικών παραστάσεων και αντιλήψεων. Εξετάζονται οι δυσκολίες τις οποίες συναντά η κοινωνική θεωρία για να εξηγήσει το χρόνο και συζητούνται κριτικά οι δυσίτικές επινοήσεις του κοινωνικού χρόνου. Παρουσιάζονται επίσης επιγραμματικά οι απόψεις περί χρόνου και τα αινίγματά του στη φυσική, σε αναζήτηση της πολλαπλότητάς του. Τέλος, εντοπίζονται οι διάφορες μορφές και ερμηνείες του κοινωνικού χρόνου σε επιλεγμένα λογοτεχνικά έργα. Απαιτήσεις του μαθήματος: οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθούν συστηματικά το μάθημα και να συμμετέχουν ενεργά σ' αυτό. Θα τους ζητηθεί αντί για εξετάσεις- να παρουσιάσουν κείμενα ή να αναλάβουν εργασίες.

(816) ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ(A) Π. Βαλλιάνος

Εισαγωγή στη μελέτη των μεθοδολογικών και των θεωρητικών προβλημάτων που προκύπτουν από την προσπάθεια για την ερμηνευτική ανασυγκρότηση του ιστορικού γίνεσθαι από μια τελεολογική σκοπιά. Ο θετικισμός και το δόγμα για τη μεθοδολογική ενότητα της επιστήμης (Hempel, Nagel). Ο ιστορισμός και ο μεθοδολογικός χωρισμός των φυσικών επιστημών από τις "επιστήμες του ανθρώπου" (Windelband, Dilthey). Η μεθοδολογία της "ερμηνευτικής κατανόησης" και η "κοινωνιολογία της γνώσης" (Weber, Mannheim). Η αξιολογική κρίση στην ιστορία και το πρόβλημα του σχετικισμού. Κοινωνική νομοτέλεια και η ελευθερία των ιστορικών υποκειμένων. Ορόσημα στη φιλοσοφική αναπαράσταση του ιστορικού γίνεσθαι. Αυγουστίνος, Βίκο, Κοκτορσέ, Χέγκελ.

(818) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ: ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΗΕ. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ (Γ) Ε. Δούση

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάλυση του συστήματος του ΟΗΕ και ειδικότερα στη λειτουργία των οργάνων του, καθώς και των ειδικευμένων οργανώσεων. Χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος εξετάζεται η οργάνωση και η λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης, του Συμβουλίου Ασφαλείας, του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, της Γραμματείας και του Διεθνούς Δικαστηρίου, αναδεικνύοντας προβληματικές σχετικές με τη λειτουργία του ΟΗΕ τη μεταψυχροπολεμική εποχή, καθώς και με τη συζήτηση για την αναδιοργάνωση του οργανισμού. Μελετάται επίσης η σχέση του ΟΗΕ με τις ειδικευμένες οργανώσεις και εξετάζεται το έργο των τελευταίων.

Στο δεύτερο μέρος οι φοιτητές έχουν μια πρώτη επαφή με τον τρόπο λειτουργίας του ΟΗΕ στην πράξη, μέσα από τη συμμετοχή τους σε άσκηση προσομοίωσης επιτροπών που λειτουργούν στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης και ασχολούνται με επίκαιρα διεθνή θέματα (τρομοκρατία, ανθρωπίνω

δικαιώματα, προστασία του περιβάλλοντος, διεθνές εμπόριο και ανάπτυξη, κ.α). Συγκεκριμένα, οι φοιτητές αναλαμβάνοντας το ρόλο των διπλωματών, αντιπροσωπεύουν διάφορες χώρες σε συζητήσεις για επίκαιρα θέματα εγγεγραμμένα στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Το μάθημα απαιτεί τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή.

(820) ΝΕΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (Δ) Α. Μητρόπουλος

Το μάθημα επικεντρώνεται κυρίως στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Συνθήκη του Maastricht και νέες εργασιακές σχέσεις. Λευκή Βίβλος. Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Ευέλικτες ή ειδικές μορφές απασχόλησης (έκτακτη απασχόληση, μερική απασχόληση, εργασία κατ' οίκον κ.λπ.). Ευελιξία χρόνου εργασίας (υπερωρίες, βάρδιες, ωράρια εργασίας). Συστήματα αμοιβής των εργαζομένων (βασικά κριτήρια αμοιβής των εργαζομένων στις ιδιωτικές επιχειρήσεις και ΔΕΚΟ, κύριες παροχές, πρόσθετες παροχές, είδη πριμ, σύνδεση μισθού - παραγωγικότητας).

Εκπαίδευση, κατάρτιση προσωπικού.

(881) ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΑ (Α) Μ. Κοκολάκης

Θεματική του μαθήματος: Τουρκικό "κράτος" και Τουρκικό "έθνος". Ισλαμική θρησκεία και ισλαμικό δίκαιο. Κρατικοί θεσμοί στην Οθωμανική αυτοκρατορία: Διοίκηση, τιμάρια, γαιοκτησία, φορολογία. Κοινωνικές τάξεις και εθνικές ομάδες. Πολιτικός και οικονομικός εκσυγχρονισμός (περίοδος Τανζιμάτ). Τουρκικές εθνικιστικές ιδεολογίες: Παντουρκισμός, Νεοτουρκισμός, Κεμαλισμός. Η μετάβαση στη σύγχρονη Τουρκία.

(900) Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Α) Γ. Θ. Μαυρογορδάτος

Το μάθημα εξετάζει τη γένεση και τους βασικούς θεσμούς της Αθηναϊκής δημοκρατίας, με επίκεντρο την Εκκλησία του Δήμου. Έχει τη μορφή σεμιναρίου. Απαιτεί δηλαδή τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή.

(906) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΗΠΑ: ΜΙΑ ΝΕΑ ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ (Γ) Θ.Βερέμης

Συνοπτική ιστορία των ΗΠΑ από το 1776 έως τις πρόσφατες εξελίξεις. Εξετάζονται τα συστατικά στοιχεία της αμερικανικής ιδεολογίας, ο φιλελεύθερος Λοκίανισμός, το αποστολικό πνεύμα του προτεσταντισμού και ο αμερικανικός πραγματισμός. Εξετάζονται ακόμα οι παράγοντες της εξωτερικής πολιτικής, η εναλλαγή των δυο κομμάτων στην εξουσία, οι ομάδες πίεσης και οι σχέσεις της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής με την Ελλάδα.

(925) ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (Α) Ομάδα διδασκόντων Συντονισμός: Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Το μάθημα αυτό αποτελεί μέρος της προσπάθειας ευρωπαϊκής πανεπιστημιακής συνεργασίας που χρηματοδοτείται από την Ε.Ε., και εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο πανεπιστημιακής συνεργασίας Socrates. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, του οποίου η λειτουργία στο επίπεδο της διδασκαλίας άρχισε πειραματικά το εαρινό εξάμηνο 1998-99, συνεργάζονται τα πανεπιστήμια Αθηνών, Paris VIII, Middlessex και Stockholm, ενώ αναμένεται σύντομα και η συμμετοχή των Roma III και Valencia.

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα της ιδιότητας του πολίτη, τόσο θεωρητικά όσο και εμπειρικά, που ανάγονται στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, μέσω μιας διεπιστημονικής και διεθνικής προσέγγισης που εστιάζεται σε τρεις κατευθύνσεις: 1. Θεωρητικά και ιστορικά ζητήματα σχετικά με την έννοια και το περιεχόμενο της ιδιότητας του πολίτη. 2. Μελέτη ειδικών περιπτώσεων που ανάγονται στην προβληματική της ιδιότητας του πολίτη σε διαφορετικές χώρες. 3. Σύγχρονη προβληματική της ιδιότητας του πολίτη που συνδέεται με την διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (ζητήματα φύλου, μειονότητες, εθνικισμοί, κ.ά.).